

**ELŐFIZETÉS**

**HELYBEN:**  
 Egy évre ..... 24 korona.  
 Egy hónapra ..... 2 korona.  
**VIDÉKEN:**  
 Egy évre ..... 28 korona.  
 Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.  
**HIRDETÉSEK:**  
 4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,  
 minden következőnél 16 fillér.  
 Nyílttér petit sora 40 fillér.

# ARADI KÖZLÖNY

**POLITIKAI NAPILAP.**

**SZERKESZTŐSÉG:**

Aradi és csanádi egyesülé-  
 vasutak palotájában.  
 TELEFON-SZÁM: 557  
**KIADÓHIVATAL:**  
 Aradi Nyomda Részvénytársaság.  
 József főherceg-ut 22. sz.  
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1912.

FŐSZERKESZTŐ  
**STAUBER JÓZSEF**

Péntek, november 29.

**Mai számunk főbb közleményei:**

- Ellenzéki szónokok a költségvetés vitájában.
- A Béla-tér rendezése.
- A háborus kikötő.
- Az új hercegprimás székfoglalása.
- Háboru előtt a monarchia.
- Kifosztott képviselő.
- Az eltűnt leány sorsa.
- Erős láncok.
- Tarkaságok.

## Hidegvér.

Arad, november 28.

Az újságok legkedvesebb híre most kétségtelenül az lenne, amely azt jelentené, hogy a háborus aggodalomra már nincs semmi ok. Sajnos, tiszta újságírói lelkiismerettel ezt még nem írhatjuk meg. A feszültség egyik nap enyhül, a másik nap fokozódik és ez így lesz egy ideig, amíg az összes kérdések nem tisztáztatók, vagy pedig a rosszabb eshetőség következik be. Minden komoly hír mellett azonban lehetetlen észre nem venni, hogy eddig a nagyhatalmak részéről minden megtörtént a fegyveres összeütközés kikerülésére. Ha a biztató tárgyalások hátterében mégis csapatösszevonások és csapatkiegészítések történnek, ezt az óvatosság és a minden eshetőségre való fölkészülés parancsolja s ebből biztos háborura nem lehet következtetni. A konfliktusnak több méregfogát vagy kihúzták — így a prizrendi konzul dolgát — vagy pedig erősen letompították. Ez utóbbit jelenti az, hogy az osztrák-magyar monarchia minimális követeléseinek elinté-

zését állítólag nem kívánja azonnal, hanem bevárja a Balkán háboru végét.

Akármennyire jogosult az aggodalom és akármilyen alkalmasak annak hullámsására az egymást követő hírek, — ezt nem szabad fokozni fölösleges nyugtalansággal, ijedtséggel. Ennek jelei a legnagyobb vehemenciával Ausztriában nyilatkoznak meg, amit az osztrákképviselőházban elhangzott interpelláció és az osztrák pénzügyminiszternek erre adott válasza illusztrált. Hogy nálunk is tapasztalhatók ilyen jelenségek, azt Teleszky pénzügyminiszternek egy újságíró előtt tett, megnyugtató irányu nyilatkozata mutatta.

A mi generációnk nagy része még nem látott háborut s így érthető, hogy arról alkotott fogalmait a középkori csaták leírásából meríti, amelyek a győztes csapatok szabad zsákmányolásáról, megállíthatatlan fosztogatásairól szólnak, amelyekben nem kimélték a barátok borát és a gazda oldalas szalonnáját. A mai háborukban a magántulajdont védi a nemzetközi jog, ép úgy, mint a hadifoglyok életét, a konzulátusok biztonságát. Hogy ez a nemzetközi jog mennyire respektálandó valami, a prizrendi konzul ügyénél megnyilatkozott izgalom mutatta. A mai háboru csak katonák és katonák között folyhatik le s a zsákmány is csak arra terjedhet, a mi a katonákhoz tartozik: fegyverek, ágyuk, municiók, az ellenség élelmszere és hadi kincstára.

Ha tehát a legrosszabbra kellene gondolni, a mitől még hála Istennek messze vagyunk és a mi remélhetőleg kikerülhető lesz, akkor se lehet attól tartani, hogy ami értékeink elértéktelenedjenek; hogy a mi

bizalmat és biztonságot nyújtott eddig, abban most kevésbé bizzunk; hogy elzárkózunk a rendes forgalomtól és olyan életre készülünk, mintha vége lenne a világnak. A háborus veszedelem legkisebb okot se adhat arra, hogy a betevő a pénzét féltse ott, a hol eddig biztonságban tudta, hiszen a mint az osztrák pénzügyminiszter mondotta, — a betétekhez még az ellenség se nyulhat, annál kevésbé vehetik el azt hadiköltségre; még kevésbé lehet ok arra, hogy az aranypénzt jobb szeressék a bankjegynél, a mikor a mi bankjegyeinknek megvan az ércfedezete, a mely megint szent és sérthetetlen. Az ilyen fölfogás a kis intelligenciájú emberek között ugrathat; az intelligenciának az a feladata, hogy egyfelől maga fölülemelkedjék az ilyen alap nélküli nyugtalanságon és hogy a nálánál alacsonyabb színvonalu embereket fölvilágosítsa, higgadtabb lelkiállapotra intse. Ez a nyugtalanság csak súlyosbitja az amúgy is nehéz helyzetet és ennek kerülésére az egymásra utalt emberek között nagy szükség van. Hogy a háboruban álló államok mennyire kimélik a maguk népének gazdasági erejét, arra elég bizonyosság, hogy ezek is külföldről szereznek hadi kölcsönöket; az pedig, hogy a külföld ad nekik — legutóbb Törökország vett föl nagyobb hadikölcsönt, — az arra vall, hogy a külföldi tőkésék, a háboru idejére is megtartják bizalmukat.

E mellett azonban a háboru kitörésétől még nem kell tartani. Nálunk a békés állapot is nagy fegyveres készenlét mellett történik; hogy a nemzetek közötti viszályok idején ezt a készenlétet erősebbé, biztosabbá tegyék, azt ugyancsak a fegyveres

## A dáli bíró vője.

Írta: Lengyel Gyula, lelkész.

Hallod-e Pesta, ne somfordálj a házam körül, mert leltöm a derekadat! Megmondtam, hogy nem adom hozzád a lányom, hát mit szaladsz olyan szekér után, amelyik fel nem vesz

„Nem kend után járok!” Szól vissza egy piros képű, fekete bajuszu legény, akit az öreg bíró, az imént riasztott át a kerítésen s aki tudván, hogy az öregnek nagy akadály a kerítés, azon túl megállott.

De majd járok én te utánad és ha el nem hordod az irhád, hát úgy meggratulálalak ezzel a löccsel, hogy fuccot mond rajtad az „ember Móric” minden fultozó tudománya...

És is ott leszek ám akkor. Kiált vissza a legény s köszönés nélkül elindul a kertek alatt a falu felé.

Öreg bíró uram, ötvenöt éve dacára is jókötésű ember még s ha a hetyke legényt úgy kézre kaphatná, alighanem dolgot adna az öreg doktornak; kit a falubeliek megkülönböztetésül az állatorvostól, — akit ló Móricnak hívtak, — neveztek el „ember Móricz”-nak.

Jósvai János bíró uramnak csak az a hibája, hogy igen szereti a nadrágos embert s e miatt a maga fajtájabelinek nem jut már szeretet.

Pedig ő kegyelme is paraszti sorba nőtt fel és olyan korában, mint az imént megriasztott legény, bizony ő is maga ráncolta a gatyáját s szombatn esténként ő is a kerítésen által lopód-

zott bokrétaért a felvégesi Kovácsék Kláriájához, akit ugyan már most, bíróné asszonyomnak tisztel az egész falu.

De hát már azt elfeledte ám a bíró. Igaz, hogy régen is volt már az, amikor ő mint szegény árva legény, elnyerte a falu legmódosabb gazdájának leányát. A kivel harmincegy év óta élnek egymást megértő szeretetben.

Egyetlen leányukat Juliskát, a városba adták, hogy ott tanuljon meg urasan beszélni, himezni, hámozni. Legfőképpen pedig zongorítani. Mert csak az az uras. Hegedülni, cimbalmozni, a vályogvető Rudi cigány is fájmul tud, ha van benne egy két deci; de zongorítani, csak a méltóság asszony. No de az osztán tud.

E végből laktá meg Jósvai Juliska, két esztendőn által az aszfaltos várost. No meg azért is, hogy az édes apja kijelentette előtte, hogy neki ugyan paraszti sorba való vő nem kell. Pedig mi türés-tagadás a Juliska szive igen könnyen hajlott, az édes apja által ő tőle eltiltott Szintai Pista felé. A kit még serdülő leány korában megszeretett, mikor az édes apjainak lovait abrakolta.

A város sápadt képű népe között, sokszor gondolt Juliska a piros arcú fűrgé legényre. A mocakos aszfaltról a vadvirágos rétre. Ahogy hazatért Juliska, a mosolygó kék szeméből kiolvasta Pista, hogy a város, ha elvette is a leánynak egyszerű ruháját, de a szívet vissza-hozta neki.

Kocsik érkeznek a faluba s azokon minden-

féle uri népek, a városból és a környékből s mind a bíróhoz szállnak.

A méltóság urat árverezik. Amit ugyan nem vesz komolyan a falu, mert „Nyakigszép”, a himlőhelyes kisbíró azt hiesztelé, hogy a Méltóság adósságát kifizeti a király az adóból, mihelyt befizette a falu. De mert hogy a törvény a királynak is törvény, hát elküld majd, mikor a Méltósást dobollik, egy királyi üdvégyet, oszt az vesz meg mindent; mert ha valami paraszti sorba levő ember venné meg a méltóság asszony dunnával bélelt karosszékét, az azon való pihenés után nem esne jól a szántás, az aratásról nem is szólna.

De most a kisbíró beszédje után mégis csak sokalja a falu az árverésre jött népet s kételkedik is, hogy talán nem is mind királyi „üdvégy”. Nem is hisznek aztán a kisbírónak, hogy a városi, vámvégesi korcsmárost, a soványságáról híres „Gyaloghalált” is megpillantják az urak között. Suttognak is az utcán az asszonyok, hogy a „Gyaloghalál” „nem gyütt ki hiába”. Kótya-vetye lesz itt. Ugy is lett.

A méltóság asszony zongoráját megvette egy hosszukaputos hókaképű ember s megkérte a bírót, hogy a mig érte mehet, adjon neki helyet. Bilétát is adott, hogy ő „Ingatlanforgalmi és Jelzáló Vállalat”. De a bíró nem hitte el neki, hanem megkérdezte, hogy hívják. A hogy megmondta, hogy Kirner Arnold, ott marasztalta ebédre is, mert a bírónak tetszett a zongora.

Ebédnél a „Vállalat” jól „forgalmazta”, a zamatos pálhegyesi ó bori s a beszélgetés során megtetszett neki a bíró jó módja és kékszembű



## A háborus kikötő.

(Albán zászló Durazzóban. — Miért akar Szerbia Adria kikötőt?)

Saját tudósítónktól.

Budapest, november 28

A szerb csapatok állítólag elfoglalták Durazzót. A szerbek már hetek óta nem titkolták, hogy csapataikat az adriai partok felé tolják előre és ezért nem is lenne meglepő, ha az elfoglalás megtörtént volna. Durazzó megszállása azonban nem lehet ok arra, hogy a monarchia megváltoztassa álláspontját, vagy pedig újabb elhatározásokra jusson. Pasic informálva van, mert Ugron követ a közös kormány nevében tudatta vele a monarchia felfogását az albán és kikötő-kérdésben, amely változatlan. A szerb kormány kérdést intézett az osztrák-magyar monarchiához, tudatta területiális óhajait és erre a végleges választ megkapta. Ebből az következik, hogy Durazzó elfoglalásával a helyzet nem változott. Szerbiának ez a lépése nem tartozik azok közé a katonai operációk közé, amelyeknek jogi következményeit a monarchia elismerné, hanem azokhoz, amelyeket Szerbia saját számlájára és veszélyére hajt végre és amelyek a monarchia szilárd akaratából mindennemű jogi következmények nélkül járnak. Katonai szempontból tehát Durazzó elfoglalása fölösleges és céltalan cselekedet volt. Politikai jelentősége annyi, hogy egy szimptomával többet mutat abból a vakmerőségből, amellyel Szerbia velünk szemben viselkedik. Durazzóból nem alkothat magának tökélet Szerbia, hogy ennek alapján kompenzációkra tarthatna számot. Albánia függetlensége, amely összefügg területi integritásával, Európa közvéleményében már eldöntött kérdés.

Ami a kikötő kérdést illeti, arra nem lehet befolyással Durazzó elfoglalása, mert a monarchia nem mehet bele csere üzletbe és nem adhat Szerbiának érte egy másik kikötőt az albán partokon.

Egy kiváló diplomata, aki hosszú időt töltött a Balkánon, a szerbeknek egy adriai kikötő iránt támasztott követeléseiről a következőket mondotta el:

Szerbia a legutóbbi kereskedelmi szerződésben elveszítette az osztrák piacot állatkivitele számára. A veszendőbe ment osztrák fogyasztási te-

rület helyébe Egyiptomban, Görögországban, Olaszországban és Máltában talált Szerbia piacot és állatkivitele különösen Olaszországban nagyon fellendült, főként a keleti vasutigazgatóság előzőeken támogatása folytán. Ez a kivitel Szalonikin keresztül bonyolítottatik le. Ámde ez a vízi út élő állatok szállítására tulságosan hosszú és Szerbia épen ezért törekedett az Adriához vezető vasutat létesíteni, amely Szerbiából egy délre fekvő albán kikötőhöz vezessen. Ezt a vasutat, melyet eredetileg drinavölgyi vasutnak neveztek, a szerbek már régen óhajtják, de különösen azóta sürgetik, hogy Aehrenthal gróf a szandzsák-vasutat előtérbe tolta. Oroszország Szerbiának ezt a követelését mindig hathatósan támogatta és Törökország végre megengedte az előmunkálatokat. Azonban az albánok, akiknek a vasút nem kellett, elűzték a francia mérnököket és ezzel a drinavölgyi vasut el volt intézve. Szerbia gazdasági érdeke idővel megértette a szerbekkel, hogy az adriai vasuttal ne elégedjenek meg, hanem külön kikötőt követeljenek. Ez a követelés nem mai keletű és a szerb állatkivitel érdekében teljesen indokolt is.

Az osztrák-magyar diplomácia kezdettől fogva elleneszegült az adriai vasutnak és ebben igaza is van, amennyiben a bosnyák vasutak jövedelmezősége érdekében fekszik, hogy ez a vasut Bosznián át inkább egy dalmát kikötőbe vezessen, mint Albánián keresztül. A szerbek nagy vágyakozását egy albán kikötő után könnyen csillapítani lehetne szál, hogy a bosnyák vasuti hálózatot alaposan kiépítsék és ha Szerbiát egy megfelelő kereskedelmi szerződés abba a helyzetbe hozná, hogy állatkivitelének Ausztriában ismét piacot találjon. Ez pedig a boszniai vasutaknak is igen javára válnék.

Az alternatíva tehát a következő: vagy az állatkivitel lehetővé tétele a monarchiába, mely esetben Szerbia a bosnyák vasutak felhasználásával egy dalmát adriai kikötőbe gravitálhatna; vagy pedig a mai kereskedelmi politikai állapot mellett egy szerb vasut valamelyik albán kikötőbe. Mint ebből látható, a szerb adriai kikötő kérdése, mely ma csaknem casus belli-ként szerepel, nem egyéb gazdasági problémánál, amely nem mérgesedhetné el végképen, ha a monarchia lemondana prohibítor kereskedelmi politikájáról Szerbiával szemben.

A kikötő elfoglalásáról a következő hírek érkeztek:

London, november 28. A Daily Telegraph jelenti Durazzóból tegnap este föladott távirattal: Épen most tüzték ki a kormányépületre az albán nemzeti zászlót. A zászló kitűzése minden ceremónia nélkül ment végbe. A tisztviselők szabad választásra bízták, hogy az új rendszer alatt szolgálni akarnak-e, vagy el akarnak-e utazni. A kikötőben levették a török zászlókat. Az albán zászló fekete sas vörös alapon.

Durazzó, november 28. Tegnap a középületekről levették a török zászlókat és a független Albánia zászlóit tüzték ki. A Muteszarif elhagyta Durazzót. A négyszáz főnyi török csapatok letették a fegyvert. A szerbek még az innen harminc kilométernyire lévő Krójában vannak és seregük tízezer gyalogos és négyszáz lovas.

Bécs: Ittani jól értesült körökben lehetetlennek mondják, hogy Szerbia elfoglalta volna Durazzót. Ha az albánok Durazzóban kitűzték a nemzeti zászlót, akkor ezzel Szerbia eljárása és a kikötő megszállása ellen akarnak tiltakozni és politikai függetlenségükhöz való erős ragaszkodásuknak akarnak kifejezést adni, ami Európa közvéleményében már eddig is rokonszenvre talált.

London: A Daily Telegraph jelenti Durazzóból, hogy ott ténylegesen megszűnt a török kormányzás. A kormányzó elutazásra készül. A törvénysszék beszüntette működését, egy zászló-

aljnyi tartalékost elbocsátottak. Albánia nagyobb városaiban proklamálták az autonómiát.

Belgrád: A cettinjei szerb követség azt jelenti, hogy a szerb sereg megszállta Durazzót.

Páris: A lapok optimisztikusan ítélik meg a helyzetet. A Matin belgrádi levelezője azt táviratozza, hogy Pasic kijelentése szerint Szerbia Durazzó birtokát nem tekinti conditio sine qua non-nak.

## A Béla-tér rendezése.

— A tervpályázat feltételei. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 28.

Az új vasuti indóház felépítése kötelességévé teszi Arad városi törvényhatóságának, hogy most már a Béla-teret rendezze. Szemmellátható tény, hogy a város fejlődése a vasut irányában eddig is, minden külső befolyás nélkül, eleven és gyors, amit a térrendezés, a pénzügyi viszonyok javulása után, feltétlenül csak segíthet. Eddig csak a Máv. üzletvezetőségének palotája sejteti, hogy a tér teljes rendezése után a város legérdekesebb és legszebb forgalmi területe lesz. Hogy ez legyen, azért a törvényhatóság országos pályázatot hirdet a rendezésre és elég tekintélyes díjak kitűzése által akarja a szakemberek részvételét biztosítani. Eleinte az a gondolat vetődött fel, hogy a Ferenc József városrész nagy nevű tervezőjét, Palóczy Antal kellene megbízni, de az újabb városrendező nemzedéknek is alkalmat [akar adni a tanács a versengésre és a nyílt pályázat mellett döntött.

A város rendezési bizottság ma Lecs Rezső tanácsnok elnöklésével tartott ülésében megállapította a kiírandó pályázat feltételeit, illetve megjelölte azokat az elveket, melyeket a rendezésnél a tervezőnek feltétlenül szem előtt kell tartania, lévén a rendezés elsősorban esztétikai, de egyúttal igen súlyos financiai kérdés is. A legideálisabb megoldás az, ha annyi terület válik értékesíthetővé, amennyinek eladási ára fedezi a rendezés költségeit. Ezért a bizottság a tervezőt alternatív munkálatok készítésére szorítja, hogy a megoldás pénzügyi feltételei között is válogathasson a város közönsége.

Ezt a kettős célt szolgálja Reisinger Sándor bizottsági tag indítványa is, melyet a törvényhatóság közgyűlése a bizottság elé utalt. Reisinger azt akarja, hogy a Béla téren át vezető főút, mely tehát a Boros Béni teret összeköti az indóházzal a Dengl háztól kiindulva egyenes vonalban szelje át a területet és majdnem derékszögben érje a felvételi épületet. A mérnöki hivatal ezzel szemben úgy jelölte ki a főutat, hogy az a mai Miksa-utca tengelyén át haladva az indóháztól keletre torokolna a térbe. A szabályozási bizottság mérlegelte mindkét megoldási módot, de természetesen nem tudta megállapítani annak pénzügyi jelentőségét, mert nem tudta, mely területek megszerzése válik szükségessé a Reisinger-féle idea megvalósítása esetén és mely területek válnak értékesekké. Ugy határozott tehát, hogy a tervpályázat mindkét alternatíva alapján készüljön és a tervező köteles lesz kitüntetni az egyrészt kiszámítandó, másrészt pedig a város által majd értékesíthető területeket.

A rendezés a közgyűlés akaratára szerint nemcsak magára a Béla-térre, hanem attól nyugodra az ötemetűg, keletre a Nagyvárad ut és a Radnai ut között egész a temesvári vasuti vágányig elterülő komplexusumra vonatkozik. Tekintetbe kell vennie a tervezőnek, hogy a főrealizálásra, a közkórházra, az Atletikai Klub sporttelepének kibővítésére, az automobilgyár mellett létesítendő gyárakra már ki van jelölve a hely, figyelembe kell vennie, hogy a Leiningen- és Orczy-utcákat a város a ligeten át összeköti,

Szegény szép Juliska, haza nem mer menni és itt sem akar maradni. Csak sir keservesen és vele sir Pista.

Aztán ki tudja, hogy mit beszéltek együtt. Egyszer csak Pista a megrakott szekérral egy bolt elé állott és eladott mindent. Aztán odafordult egy ruhásbolt elébe s ráncoszáru csizmát, főre való kendőt, virágos szállókát és piros szoknyát vásárolt benne.

Amint a két lovát jól megabrakolta, odaállt ismét a Juliskák lakása elébe és a sok új holmit felvitette neki. Ő maga lovait kedvvel simogatta és becézte őket.

Egyszer csak egy szép menyecske kapaszkodik fel a szekér első ülésére. Mellé ugrik Pista s ahogy az ostorral a lovak felé suhint, jókedvűen kiáltja: gyi Csillag, gyi Káro!

Amint kiérnek a város háza közlül és elmaradnak mögöttük a kertek is, megszólal a menyecske.

— Most már hová Pista?

— Elviszlek Juliskám, az én jó nénémhez; tudom, hogy szívesen gondodat viseli s a széltől is megóv. Aztán eddig sem haragszik a majd örökök, majd megbeszél ő is.

Majd balkezével a Juliska derekát átkarolva, hamiskásan kérdi:

— Hanem az urad majd...

— Ura a fenének, szól felcsattanva Juliska, — hisz még meg sem csóholt!

— Miért szentem? — kérdi Pista.

— Mert nem hagytam magam, hisz nem ember az Pista!

— Mi hát akkor lelke? — kérdi Pista.

Amire Juliska szegyenkezve mondja:

— Hát... hát... hát..., csak nadrág.



# Háborura készül a monarchia.

— Sürgős törvényjavaslatok a hadi állapotról. — A volt vezérkari főnök Romániában. — Szerbia csapatokat gyűjt. —

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Arad, november 28

A sok „javult a helyzet” „rosszabbodott” között lassan mégis csak fenyegetővé vált a monarchia konfliktussainak képe. A diplomácia munkájáról, szakadatlan békitéséről szóló hírek nem mutatnak ma semmi meglepő fordulatot, semmi rosszabbodást, de hogy történt valami, hogy a háttérben van valami, ami hirtelen elsöpörte a tegnapi estig még békés, kedvező fordulatnak induló helyzetet, arra váratlan és izgalmat keltő készülődések mutatnak rá.

Ugy az osztrák, mint a magyar kormány szombaton, de talán még holnap három sürgős törvényjavaslattal lép a parlament elé. A törvényjavaslatok a háboru esetén szükséges intézkedésekről, tartalékosok hozzátartozóinak segítéséről, kivételes biztonsági intézkedésekről, előfogatok, lovak szolgáltatásáról szólnak. A monarchia tehát nemcsak fegyveresen, hanem mindennemű törvényes kötelekkel is felkészül a háborura.

A helyzet roppant komoly voltára vall az a látogatás, amelyet hötzendorfi Conrad volt vezérkari főnök — a katonai háborupárt feje — tesz holnap Bukarestben a román királynál. Amit a trónörökös és Schemua altábornagy Berlinben végeztek, ugyanaz a feladat vár Károly királynál Conrádra.

Nehéz belelátni abba a boszorkányszobába, ahol a diplomácia terveit sűtik-fűzik és egészen rejtelmes, hogy mi történt ott, ami ennyire felborította a helyzetet és olyanná tette, hogy ma a helyzet a lehető legrosszabb.

Mai híreink a következők:

**Háborus törvényjavaslatok a monarchia parlamentje előtt.**

Bécsből jelenti tudósítónk: Ma délután egy órakor Stürggh gróf miniszterelnök összehívatta a pártelnökök értekezletét a képviselőház különtermében. *Soha nem tapasztalt izgalom közepette* emelkedett fel a miniszterelnök, hogy nyilatkozzék. Általános volt az a nézet, hogy a Ház sorsáról akar beszélni és ez az izgalom csak fokozódott, mikor Stürggh gróf nemcsak erről, hanem még sokkal komolyabb és messzehatóbb kormánytervekről tett jelentést az értekezletnek.

— Ki kell jelentenem tisztelt uraim — mondotta a miniszterelnök — hogy a kormánynak nem szándéka, hogy bármilyen lépés által, legyen az elnapolás, legyen az ülészak bezárása, a Ház tanácskozásait megszakítani. Ez annál kevésbé lehet szándéka, mert a *legrövidebb időn belül három törvényjavaslatot akar benyújtani*, amelyeknek igen sürgős elintézésére a legnagyobb súlyt helyezi. Ezek:

1., a mozgósított tartalékosok gyermekeinek, feleségének ellátása, 2., lovak beszerzése katonai célokra, 3., tartalékosok elszállásoló helyeinek elkészítése.

Nagy mozgás támadt a teremben. A miniszterelnök kijelentette azután, hogy a *külső helyzet változailan* s megkérte a pártvezéreket, hogy még a mai nap folyamán lépjenek érintkezésbe pártjaikkal, a javaslatok alkotmányos elintézésének céljából. A pártvezérek rendkívül izgatottan hagyták el a termet. Mikor visszatértek a Ház tanácskozótermébe, egy pillanat alatt köztudomású lett az értekezlet szenzációs lefolyása és a képviselők annyira befolyása alá kerültek az ott történteknek, hogy fájba kellett szakítani a tanácskozást és valamennyien a folyosóra tódulva a kormány tagjait ostromolták kérdésekkel. A miniszterelnök leplezetlenül kijelentette, hogy tekin-

tettel Magyarországgal szemben fennálló viszonyára, ezeket a javaslatokat egészen különleges módon kívánja elintéztetni. A szodáldemokraták kijelentették, hogy mindent elkövetnek a javaslatok sima tárgyalásának megállítására, míg a kormány pártjai a sürgős tárgyalás mellett foglalnak állást.

A pártelnökök értekezlete este 7 órakor kezdődött, amelyen a szlovének kivül az összes pártok résztvettek. Még a szociálisták oldaláról sem emeltek kifogást az ellen, hogy ezeket a javaslatokat első olvasás nélkül juttassák a bizottságokhoz. Többen azt kívánták, hogy a javaslatokat *még ma kapják meg a képviselők*. Azonban Stürggh miniszterelnök kijelentette, hogy a magyar kormánynyal abban állapodott meg, hogy ezek a javaslatok egyszerre jussanak a két parlament elé és ezt az időpontot szombatra tervezték.

Sylvester elnök rámutatott arra, hogy szombaton nagyon kevés képviselő szokott jelen lenni az üléseken és nem tartaná célszerűnek, hogy ilyen fontos javaslatokat olyan napon terjesszék elő, amikor a képviselők csekély számban vesznek részt az üléseken.

Erre Stürggh gróf kijelentette, hogy a magyar kormánynyal érintkezésbe fog lépni, hogy ezek a *javaslatok még a holnapi nap folyamán előterjesztessenek*, ha ez nem lehet, akkor szombaton, vagy hétfőn.

Budapest: Félhivatalosan jelentik, hogy a kormány a képviselőház szombati ülésén három törvényjavaslatot fog beterjeszteni, ezeknek elseje *háboru esetre vonatkozólag kivételes intézkedésekről* szól. Ezt Lukács miniszterelnök fogja benyújtani. A másik kettő a lovak és járművek szolgáltatására, valamint a hadi szolgáltatásokra. Ez utóbbikat *Hazai Samu* honvédelmi miniszter fogja előterjeszteni.

Ausztriában már ma bejelentette a miniszterelnök a három sürgős javaslatnak küszöbön álló benyújtását, de ezek közül csak az egyik azonos a fent jelzett javaslatokkal és pedig az, amely a loanyag beszerzésére vonatkozik. Ennek az a magyarázata, hogy az itt benyújtandó első javaslatban foglalt intézkedések Ausztriában már régen törvénybe vannak iktatva, ugyancsak a hadiszolgáltatásokra vonatkozó rendszabályok is.

Ezek különben minden országban törvénybe vannak iktatva, nálunk csupán a fennforgó viszonyok következtében nem történt meg eddig a törvény megalkotása. A jelenlegi külpolitikai helyzetre való tekintettel azonban kívánatosnak mutatkozik, hogy ezek a kérdések, melyek eddig rendeleti úton, de csak részben voltak rendezve, törvényhozási úton is szabályoztassanak. Nehogy ezen előterjesztések a közönség körében nyugtalanságot okozzanak, szükségesnek tartja hangsúlyozni, hogy ezek a törvényjavaslatok, főképen az első helven említett, egyáltalában *nem adhat okot semmiféle aggodalomra*. Ez a javaslat épen a külpolitikai bonyodalom megállítására szolgálhat, amennyiben a *belső rendre és az állampolgárok biztonságára vonatkozólag törvényes garanciákat van hivatva nyújtani*.

A harmadik törvényjavaslat a hadi szolgáltatások ügyére vonatkozik. Tudniillik azokra a szolgáltatásokra, amelyeket a katonai vezetőségek igénybe vehetnek, természetesen megfelelő ellenszolgáltatás fejében egyesektől és intézményektől. — Kye nek az utak kijavítása, fuvarlevelek, raktárak, lakások, automobílok, sofőrök, más közlekedési

és műszaki alkalmazottak igénybevétele és felhasználása, általában minden olyan szolgáltatmányok igénybevétele, amelyek esetleges háboru, vagy mozgósítás esetén szükségessé válnak. — Nagy izgatottságot keltett ez, s ebben elérkezettnek látják a háborut Ausztriában, hozzájárul még ehhez egy törvényjavaslat, amely Magyarországon már meg van: az aszanyok és gyermekek ellátásáról szóló javaslat. — Viszont Magyarországon nincs meg egy javaslat, amely Ausztriában meg van: háboru esetén a rendkívüli intézkedésekről, mint például a kis és nagy ostromállapotról való intézkedés. — Megnyugtatóul azt mondják Ausztriában, hogy összefüggés e törvényjavaslat és a jelenlegi külpolitikai helyzet között nincsen.

**Hatszáz millió kölcsön.**

Bécs: A király ma délelőtt fél 11 órakor *Bilinszki* lovag közös pénzügyminisztert kihallgatáson fogadta. — A közös pénzügyminiszter egy óráig időzött *Öfelsége* dolgozószobájában. Később *Windischgrätz* herceget fogadta *Öfelsége* kihallgatáson. — *Öfelsége* Budapestről való visszaérkezése óta szombaton ad először *Schönbrunnban* általános kihallgatást.

*Bécsi tudósítónk telefonálja késő éjjel*: Nagy jelentőségű pénzügyi tanácskozás volt ma az osztrák postatakarék palotájában. A tanácskozáson az osztrák-magyar bankon kívül a Creditanstalt, a Wiener Bankverein, az Anglobank, a Länderbank és még hét pénzintézet képviseltette magát és jelen volt a tanácskozáson *Bilinszki* közös pénzügyminiszter is. A tizenkét nagy pénzintézet délután négytől este fél tizig tanácskozott és ekkor a tárgyalásokat megszakították. A tanácskozáson *hatszáz millió koronás azonnal nyújtandó kölcsön*ről volt szó, amelyet a monarchia kormánya a két állam részére egyenlő arányban kíván felvenni. A kölcsönre a monarchia két állama — Ausztria úgy, mint Magyarország — 300—300 millió korona értékű értékelevelet fog kibocsátani. A hatszáz millió kölcsönről a mai audiencián *Bilinszki* közös pénzügyminiszter informálta az uralkodót is.

A pénzügyi tanácskozást azért halasztották holnapra, mert nem tudtak abban megegyezni a pénzintézetek képviselői, hogy milyen árfolyamot állapítsanak meg az értékevelek számára. Mint pénzt adó források ezuttal Anglia és Hollandia, esetleg Franciaország jönnek számításba.

**Riasztó hírek.**

Budapesti tudósítónk jelenti: A börzén a publikum széles körében, sőt a képviselőház folyosóin is ma különböző riasztó hírek terjedtek el. Ezen nem is lehet csodálkozni, mert a közönség lelkületével ez megegyezik. Azonban az csodálatos, hogy ezek a hírek politikai itélettel bíró körökben is hitelt találnak. A Pester Lloyd tudósítója mértékadó helyen arról értesül, hogy mindazok a hírek, amelyek arról szólnak, hogy a helyzet rosszabbodott, hogy a király egészségi állapota nem kielégítő és végül, hogy *Berchtold* gróf kérte felmentését a királytól, légből kapott koholmányok. Ép ilyen hazugság az is, hogy a Durazzo előtt horgonyzó „Wurmbrandt” Lloyd-gözös legénységét megfutamtították. A helyzet a legkomolyabb, de még sem teszi indokolttá, hogy ilyen szenzációhajhász hírek hitelt talájanak. A monarchia felelős tényezői minden előkészületet megtettek arra, hogy bennünket meglepetések ne érhessenek.

A képviselőház folyosóján ma délután rendkívüli háborus izgalom vett erőt a képviselőknél. Riasztó hírek érkeztek arról, hogy a háboru Szerbiával küszöbön van és fokozta az izgalmat, hogy Lukács László váratlanul tanácskozárra vonult

vissza Hazai, Beöthy és Teleszky miniszterekkel. Többen határozott formában beszéltek, hogy a bosnyák-szerb határon már meg is történtek az első összeütközések.

A tanácskozás végeztével Lukács kijött a folyosóra és látva a riadalmat, több képviselő előtt megcáfolta a rémhíreket. Majd az újságírók csoportjához lépett és a következőket mondta:

— A hírek, amik itt elterjedtek, valótlanak. A helyzetben nincs változás és aggodalomra egyáltalán nincs ok.

A Magyar Távirati Iroda a forgalomban lévő hírekre vonatkozólag, minthogyha az osztrák magyar és szerb csapatok között a bosnyák szerb határon összeütközések történtek volna, illetékes helyről arról értesül, hogy ott semmiféle összeütközésekről sem tudnak.

**Ferenc József levele a román királyhoz.**

**Bukarest:** Hötendorfi Conrad hadsereg főfelügyelő holnap délben Bukarestbe érkezik, ahol a királyi palotában száll meg. Conrad magával viszi *Ófelségének a román királyhoz intézett kéziratát.*

**Budapest, november 28. Majoreszku** Titu, Románia miniszterelnöke és külügyminisztere ma egy tábornok és egy titkár kíséretében Budapestre érkezett. A miniszterelnök kíséretével kiment *Weisz* Manfred csepelszigeti töltenygyarába és délután két órakor tovább utazott Bécsbe. Majoreszku hír szerint *Károly* román király izenetét viszi Bécsbe, ahol audiencián jelenik meg *Ferenc József* előtt és tanácskozni fog *Berehtold* Lipót gróf külügyminiszterrel. Ugy látszik, Románia elérkezettnek látja az időt, hogy követeléseivel föl lépjen és a monarchia támogatását kérje.

**Bukarest:** Az osztrák-magyar hadsereg főfelügyelője: Hötendorfi Conrad holnap délelőtt 11 óra 40 perckor érkezik meg az express vonattal Bukarestbe. Délben a királynál ebédel, délután a király kihallgatáson fogadja, este *Majorescu* miniszterelnök vendége lesz. Bukaresti tartózkodása alatt a királyi palotában fog lakni. Bukarestbe való *érkezése óriási szenzációt keltett a román fővárosban* és kapcsolatba hozzák *Schemua* Balázs vezérkari főnök legutóbbi berlini látogatásával.

**Szerbia a monarchia ellen.**

**Konstantinápoly, november 28.** A porta Bécsből azt az értesítést kapta, hogy a szerbek négy osztrák és magyar hadtestnek Boszniában való koncentrálása miatt *Csataldzsa* és *Drinápoly* melől visszavonták csapataikat.

**Páris:** A belgrádi tudósítások mind megegyeznek abban a jelentésben, hogy *Durazzót* elfoglalták a szerb csapatok és kitűzték a szerb lobogót. Egybehangzóan jelentik Belgrádból azt is, hogy a szerb kormány hangulata békülékeny lett. *Pasics* miniszterelnök azt hirdeti, hogy *Durazzót* nem akarja Szerbia végleg megszállani, mert nem ragaszkodik épen ehhez a kikötőhöz.

Ami pedig az osztrák magyar konzulok afféraját illeti, ugymond, a szerb kormány eleget fog tenni annak, hogy a vizsgálatot megindítja és így deríti ki, hogy a mitrovicai és prizrendi konzulok esetében a nemzetközi jog esetében szenvedtek-e a konzulok sérelmet. A Temps tudósítója azt a meggyőződést szerezte, hogy *megvan a lehetősége a békés megegyezésnek az osztrák-magyar monarchiával, sőt Albánia függetlenségébe is készek beleegyezni a szövetséges államok, ha a monarchia kielégíti Szerbiát.* Ha Montenegró igényt tart *San Giovanni di Meduára*, Szerbia beéri *Alesztzióval*, ha ehhez egy keskeny földszívet kapna a tengeren. Kijelenti ezzel szemben, hogy a kikötőt sohasem erősíti meg, viszont Ausztria-Magyarországtól bizonyos engedelményekre számít a vám-tarifa és a vasuti teheráru díj-szabás terén.

Mig a kormány így nyilatkozik, addig a sajtó folytatja az aknamunkát és bujtogat az osztrák-magyar monarchia ellen. Még a kormány lapjai is azt hangoztatják, hogy nem szabad engedni a kikötő követelésnek kérdésében, sem az albán kérdésben, s ha a monarchia nem enged, fegyverrel kell elfoglalni a tengerpartot.

A *Mali Journal* sürgeti a kormányt, hogy tegye meg a katonai intézkedéseket a monarchia határon és részleteket közöl az orosz mozgásokról.

A *Tribuna* azt fejtegeti, hogy Szerbia számíthat Oroszország támogatására.

A *Politica* hangja az izgatásban a legvakmerőbb. Cikkje így szól: Ausztria Magyarország perfid politikája most elveszi méltó büntetését, mert Szerbia ismét megfogja lépni harcra készségével egész Európát, ha arról lesz szó, hogy ráncba szedje esküdt ellenségét, az osztrák magyar-monarchiát. Szükség esetén az egész Balkán szövetség szuroyai fogják támogatni, hogy követeléseit érvényesíthesse.

Egy befolyásos szerb politikus ma a következő nyilatkozatot tette az osztrák-magyar-szerb kérdésről:

— Eddig Szerbia volt ideges, a monarchia pedig a nyugodt. Most megfordítva van. A monarchia azt hitte, hogy Törökország eltörjör Szerbiát és akkor szakmányaiban volt. Most, hogy ez a reménye nem vált valóra, követelésekkel állt elő. Eddig Szerbia félt Ausztria Magyarországtól, mert gazdaságilag tönkretelhetne volna. Ez azonban lehetetlen. A monarchia talán abban is téved, ha azt hiszi, hogy erősebb Szerbiánál (?). Belgrádot és Észak Szerbiát elfoglalhatja a monarchia, de a hegyeink között semmit el nem érhet. *San Giovanni di Meduát* és *Durazzót* nem adjuk át, még akkor sem, ha a nagyhatalmak tanácsolnak. Próbálja meg a monarchia és vegye el, ha tudja.

Ez a nyilatkozat semmiesetre sem fogja meglepni Ausztria és Magyarország józan népeit. A szerbek tulfutott fantazijából állandóan ilyen görögütözes frázisok pattannak ki.

**A diplomácia munkája.**

**Bécs, november 28.** Azokban a fejtegetésekben, amelyekben a lapok Szerbianak a területi birtokállományoknak a Balkanon való ujjaszabályozása kérdésében támasztott követeléseivel szemben Ausztria Magyarország álláspontjával foglalkoznak, ismételtelen fölmerült az a nézet, hogy a bécsi kabinet a maga felfogását közölte a szerb kormánnyal a hozzátevésével, hogy ebben a kérdésben elvárja Szerbia választ. A Pol. Korr. megállapítja, hogy ezek a közlések nem felelnek meg a törtenteknek és hogy a kölcsönös nyilatkozatok mibenléte a következő:

A szerb kormány tette meg a kezdő lépéseket és megkísérelte, hogy *Simics* becsi követ útján az osztrák és magyar külügyi kormány előtt követeléseinek jogszerűségét megkönyja. A becsi kabinet ennek következtében indultva érezte magát, hogy *Ugron* belgrádi követ útján a szerb kormány előtt megjeölje álláspontját, anélkül, hogy ehhez olyértelmű fölszólítást küldött volna, hogy szerb részről választ var. Nem lenet tenat szó rövid határidőről sem, amelyet a belgrádi kabinetnek a válasz megadására kitűztünk, sőt egyáltalán el kell ejteni azt a hejytelen nézetet, mintha a válasz elmaradásából, amely választ nem is kértünk, a Balkán kérdések e részének állására következtetéseket lehetne vonni.

**London, november 28.** Mint a Reuter-ügynökség értesül, angol hivatalos körökben igen méltányolják a szüntelen, önzetlen közreműködést, melyben az angol kormányt a hatalmak részesítik abban a törekvésében, hogy békés megoldását találja azoknak a különböző kérdéseknek, melyek a mostani háborúból folynak. A hivatalos körök fölfogása nem pesszimisztikus. Ellenkezően az az impresszió, hogy a nagyhatalmak között nem fognak oly messze szétágazó fölfogások meletkezni, melyek igazolnák az aggodalmat, hogy komoly nehézségek merülhetnének föl. A legutóbbi jelentések megerősítik ezt az impressziót.

Minden ok ama föltevést erősíti, hogy rövidesen utat lehet majd találni mindazoknak a kérdéseknek rendezésére, amelyek a legközvetlenebbül érintett hatalmak között nézeteltérésekre adhatnának okot.

**Bécs:** A külpolitikai helyzet nem rosszabbodott, nem is javult, de nincs helyén az optimizmus se, mert a függő kérdések egy ármjallattal sem közeledtek a megoldás felé.

**Románia és Oroszország viszonya.**

**Páris:** A Temps pétervári értesülés alapján közli, hogy *Románia* magatartása *Oroszországgal* szemben javult, sőt közeledésről lehet beszélni Románia és Oroszország között. Valószínű, hogy a Balkán háboru befejezése után Románia csatlakozni fog a harmas ententéhez.

**Prohászka konzul jelentése.**

**Bécs:** Meg most sincs *Prohászka* konzul teljes jelentése a külügyminisztériumban. Csak nagyobb részletek érzeztek ide. A jelentés igen hosszú lesz, mert *Prohászka* hosszabb idő óta nem érintkezhetett a külügyminiszterrel. Csak akkor tesz közzé, ha az egész szöveg együtt lesz. A tartalmára következtetni lehet a szerb kormány felhivatalos lapjának ama cikkeből, amelyben a kormány koncedálja, hogy a szerb katonai vezetőség *Prizrendben* tullepte hatakörét és kitartasba helyezi, hogy ezért bünnodni fog. A szerb kormány ama kijelentése, hogy a jövőben nem gördit akadályt a konzulok és kormányaik zavartalan érintkezése ele, rá mutat arra, hogy *Prohászka* eddig nem lepngett érintkezésbe felettes hatóságával, ami attal sok félreértes elkerüljő lett volna.

**Bécs:** *Edu* konzul jelentésével szemben a szerb taviró úgy látszik passzív rezisztenciát folytat, mert még most sem érkezett meg a teljes tavirat. *Edu* konzul visszatazott *Mitrovicából* *Uar* kübbe és onnan egyenesen *Bécbe* készül.

**Bécs tüntetése a császár mellett.**

**Bécs, november 28.** A becsi képviselőtestület ma délután ülést tartott, amelynek napirendjén egyetlen pont szerepelt: Bécs város loyaltasanak nyomatókos nyilvánítása. Az ülést, amelyen a szocialisták nem vettek részt, *Neumayer* polgármester nyitotta meg hosszabb beszéddel. Beszében rámutatott arra, hogy a monarchia legvitalasabb érdekei veszélyeztetve vannak. Szükséges, hogy ezekben a nehéz időkben Bécs jó példavai járjon elől és nyilvános nyilatkozatban hangsúlyozza rendíthetetlen nüseget és hazatiasagát. Kijelenti, hogy nyugodt elhatározással, de teljes erővel és bátorsággal kell az események elő nézni s a bécsiakat a jövőben is azon emulhatatlan ragaszkodás és hűség fogja vezérelni, amelylyel császárunk és királyuk iránt viseltetnek. Ha szükséges lesz, Auszria nepai hiven ki fognak tartani császárunk mellett, aki a béke érdekében mindent megtett. A polgármester beszédét élénk helyeslés es taps követte, majd a képviselőtestületi tagok elénekelték a nephimnusz és a *Prinz Eugen* indulót. Habár délután esős idő volt, ezrekre menő tömeg gyűlekezett *Rathaus* előtt, amely élénk éljenzessel fogadta a városatyákat, akik a rendkívüli közgyűlés után a polgármesterrel és tanácsnokokkal elő-kön hazatias dalokat énekelve a *Deutschmeister* emlék elő vonultak.

**Német mozgósítás?**

**Bécsből telefonálja tudósítónk:** Müncheni jelentés szerint a bajor hadsereg részleges mozgósítási parancsot kapott. A német-francia határon nagyobb csapat összevonások történnek és erre a célra sváb és bajor csapattesteket is felhasználnak. Az első számú bajor hadtest már megkapta a rendeletet, hogy készüljön utra a határ felé.



## HIREK.

## Az új hercegprimás székfoglalása.

— Vassary bucsuja. —

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, november 28.

A hivatalos lap mai száma közli a Vassary Kolos hercegprimás felmentését tartalmazó királyi kéziratot. Ezzel egyidejűleg közli a hivatalos lap Csernoch János kalocsai érseknek esztergomi hercegprimássá való kinevezését. E kinevezés értelmében Csernoch János máától kezdve Magyarország legelső főpapja és zárlósura, vatikáni legatus natus, született követ, aki a bécsi nunciatura közvetítése nélkül, közvetlenül érintkezhetik Rómával, Vassary Kolos, aki biboros méltóságát, érseki címét megtartja, lemondó nyilatkozata értelmében január elsejéig marad egyházi joghatóságának birtokában. Lemondását az agg egyházi pásztorlevélben adja hívei tudtára, akik előtt december végén hirdetik ki a templomokban a lemondott egyházi fejedelm bucsuszavát. Vassary ezzel teljesen visszavonul s budavári palotájában egyedül ájtatosságának s jótékonyágának szenteli életét.

Csernoch János a legtüneményesebben emelkedett pályán jutott a legnagyobb egyházi méltóságra. Pár év előtt még csak egyszerű kanonok és országgyűlési képviselő volt, de szédületes karrierjének útját széles körökben már régen megalapozta. A néppárt jelölése révén lett csanádi püspökké, majd Várossy Gyula halálával gyorsan a kalocsai érseki stallumba került. Most hatvanéves s munkabírásától, nagy ambíciójától sokat várnak a katolikus restauráció hirdetői. Az egyházmegyei adminisztrációt már Simor primásága alatt megismerte, amikor a primási iroda vezetője volt. Csernoch Jánossal új rend, új emberek kerülnek az esztergomi egyházmegyébe, amelynek gazdasági ügyeit kívánja rendbehozni az új hercegprimás.

Csernoch János dr. új hercegprimás hivatalos esküjét Őfelsége a király, mint legfőbb kegyur előtt, a magyar királyi vallás és közoktatásügyi miniszter jelenlétében december hó első hetében, valószínűleg december 5-én teszi le Bécsben. Az eskü letétele után kezdetét veszi a főegyházmegye kormányzatának átadása, úgy, hogy ténylegesen 1913. január elsejével kezd meg az új érsek kormányzatát. A javadalmak hivatalos átadása a jövő év tavaszáig fog eltartani.

— Tisztelgés a főispánnál. Urbán Iván báró főispánnál ma délelőtt ismét több közintézmény tisztelgett bárói ranggal kitüntetése alkalmából. Megjelent a főispánnál az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztár teljes tisztviselői kara, amelyek nevében Heinrich Sándor vezérigazgató üdvözölte Urbán Iván bárót, a pénzügyet igazgatósági elnökét. Az Aradmegyei Takarékpénztár igazgatósága Ring Géza és Vásárhelyi József által tolmácsolatva jókívánságait a kitüntetett főispánnál. A délelőtt folyamán még a tanfelügyelőség Varjassy Árpád királyi tanácsos vezetésével és az aliami tanítóképző-intézet tanári kara Karolinyi Minály igazgatóval az élen tisztelgett a főispánnál, aki a küldöttségnek meghatóttan köszönte meg a jókívánságokat. Nagyobb küldöttséggel jelent meg Urbán Iván báró előtt az aradi Nemzeti Színház művészgardája és Szendrey Mihály igazgató a színészek szívből eredő tiszteletét és hódolatát juttatta kifejezésre. A színészek tisztelgése után Alsósimánd község küldöttsége gratulált földesurának. A tisztelgők sorát a görög keleti román egyház nevében megjelenő Pap I. János püspök és Ciorogáriu Romulus szemináriumi igazgató fejezték be. Az Aradi Kereskedők

Köre és az aradi kereskedelmi testület lelkes hangu üdvözlő átiratokat intéztek a főispánhoz báróvá történt kinevezetése alkalmából.

— A főispáni titkári állás reformja. A főispánok mellé kirendelt titkarok állását a belügyminisztériumban reformálni szándékozzák. A főispáni titkári állás eddigelé jórésztben csak reprezentatív jellegű volt, jövőben azonban a főispáni titkár hivatva lesz a főispánt helyettesíteni és épen a célból a főispán teendőinek egy részét ellátni. Az ily képen nagyobb jelentőségre emelkedő állásokat miniszteri titkárokkal fogják betölteni, viszont a jelenlegi főispáni titkarokat, akik legnagyobb részt miniszteri segédfogalmazók és fogalmazók, szolgálattételre a belügyminisztériumba fogják visszarendelni.

— Magyar írók villái. Budapestről jelentik: Herczegh Ferenc és Wolfner József vezetésével a magyar írók küldöttsége ma Bárczi István dr. polgármesternél járt s egy memorandumot nyújtottak át a polgármesternek, amelyben azt kéri, hogy a főváros építessen számukra a városi telkeken vilákat, amelyeknek vételárát negyedeves részletekben törlesztene. A beadvány alábbi közt vannak Gárdonyi Géza, Lovik Károly Krudy Gyula, Babics Mihály, Kemény Simon, Biró Lajos, Lengyel Géza, Móricz Zsigmond, Schöptun Aladar dr. és meg számosan. Barczy dr. polgármester szívélyesen fogadta a küldöttséget s megígérte, hogy melegen partolja a magyar írók kéréseit.

— A főúri vadászok, akik ma József főherceg bankuti majorjának területen vadásztak, este visszaértek Kisjenőre. A vadászati eredmény ma a következő: 158 nyul, 4821 tucan, 87 fogoly. A társaság vasárnapig marad Kisjenőn.

— Eljegyzés. Holczner Béla Csantavérről eljegyezte Gross Erzsikét Batonyáról. (Minden külön értesítés helyett.)

— Nem lesz mulatság! Déváról jelentik: A társadalom vezető emberei ehatároztak, hogy az ideai telen és farsangban semmiféle mulatságot, bált és összejövetelt nem rendeznek, azok megtartását megakadályozzák, hogy a közgazdasági viszonyokra való tekintettel a közönséget megkíméljek újabb anyagi kiadásoktól. Az ezme nagy rokonszenvre talált.

— Megsemmisített diszpolgárság. Zomborból jelentik: Nagy feltűnést keltett a nyáron, hogy a város közgyűlése néhány szótöbbséggel diszpolgárává választotta irodalmi érdemeinek elismerésül Vertesi Karolyt. Kiderült ugyanis, hogy a diszpolgárságot barátai szánták neki meglepetésül. A város törvényhatóságának néhány tagja meglebbezte ezt a választást és e felebbezésre most érkezett le a belügyminiszter döntése, aki Vertesi diszpolgárrá választását alaki okok miatt megsemmisítette.

— A nő, mint hatósági orvos. A békésgyulai harmadik orvosi állásra tudvalevőleg még az 1911. évben dr. Kurtucz Valériát választották meg. Ezt a választást meglebbezte a városi ügyész; a törvényhatósági bizottság azonban a választást helybennagyta. A választás a közigazgatási bírósághoz tovább felebbeztetvén, a közigazgatási bíróság hosszas gondolkodás után közbetű intezkedéssel küldötte le a vármegyéhez az iratokat, kerven azt a szabályrendeletet, amely az orvosok ügybeosztásáról, jogairól, kötelességeiről stb. szól. Ebből akarja megállapítani a közigazgatási bíróság, hogy a nő megfelel-e a hatósági orvosi feladatoknak. A bíróság csak ezután dönt az érdekes ügyben.

— Köszönetnyilvánítás. Özv. Codreán Pompeusné megboldogult férje emlékére, Szemző Ármán ur utján, 20 koronát adományozott az Arad és Vidéke Kereskedelmi Utazók és Ügynökök Egyesülete Özvegy és Árvaalapja javára. A nagylelkű adományért ezúton fejezi ki halás köszönetét az egyesület elnöksége.

— Az egyenruhás házőrzők. Még itt sincs a muzsika, de már is veszedelmes ellensége támadt Aradon. Egy hadsereg, nagyszerű katonai szervekkel, egy hadsereg, amelynek van főparancsnoka, helyettes főparancsnoka, alparancsnoka, tengernagya, ellentengernagya és így tovább. A hadsereg egyenruházata: uniformis, olyasféle, mint a dsidásoké, kard, puská. A csakon nagy. hátrakunorodó toll, amely, ha csak egy kicsit nagyási mániába esne, könnyen plöröznek képzelné magát. Egészen megbízható forrásból úgy értesülünk, hogy a szerb flotta parancsnoka ezt az uniformist látva, sárga irigységbe esett. Ja igaz: van még az uniformisnak, illetve az aduztirungnak egy kiegészítő része: a kapukulcs. A derék harcosok ugyanis az aradi őrző és biztonsági vállalat nevét viselő 1. gyalogezredhez tartoznak s mint ilyenek a házakat és a biztonságot őrzik, hogy el ne lopják a hasznos ingókat. A veteránszerű derék őrzőknek azonban szomorúságot okozott Greén főkapitány. Kikötötte ugyanis először azt, hogy mindazokat, akik a vállalat szolgálatába állnak, előbb személyesen mutassák be neki. A főkapitánynak ugyanis, mint a bünygyi osztály vezetőjének, kitűnő memoriája van. Másodszor — s ez a nagyobb baj — a főkapitány a diszes uniformisból elvette a legfontosabbat: a kardot, a puskát! Így szegény őrzőknek nem marad más, mint egy angol mintájú gummibot. Azaz, hogy még marad valami: a kapukulcs!

— Lenyalt bélyegek. Sztankovics Miklós aradi nyugalmazott államvasuti üzletvezető ma levelet kapott a fiától, aki sorhajóhadnagy s aki jelenleg Konstantinápolyban állomásozik azon a hadihajón, amelyet a török fővárosnál az idegen alattvalók védelmére rendelték oda. Ez a levél karakterizálja Törökország egész álami életét, amely tudvalevően a romlottság és tisztességtelenség fészke. A Sztankovicsnak küldött levélről ugyanis Konstantinápolyban lenyalták a bélyeget és így azért itt kettős portót kellett fizetni. A bélyeg helyén látszik a kaparás és talán még a nyelv hegyének nedves helye is fölfedezhető. Konstantinápolyban tudvalevően minden nemzet lakói számára külön postahivatal van, mert a török fővárosban rendkívül sok olyan idegen lakik, aki nem tud törökül és így nehézkes volna a mohamedán hivatalnokokkal való érintkezés. Az Ausztria Magyarországra küldendő posai szállítmányokat a monarchiának Konstantinápolyban élő népei számára föllállított postahivatalban kell földadni. De földadható a török postahivatalban is. Akkor azonban úgy jár a földadó, mint a Sztankovics Miklós: a török postatiszt egyszerűen lenyalja a levélről a bélyeget és úgy továbbítja. Lócs Rezső gazdasági tanácsos elmondta ma, hogyan fogott ki a konstantinápolyi tolvaj postatiszte en Schór Lajos Acsev. főmérnök. Évekkel ezelőtt Magyarországból vagy 100 tagu kiránduló társaság járt Konstantinápolyban. Aradról is többen csatlakoztak a külföldi utasokhoz, köztük volt Schór Lajos is. Természetesen a látkepes levelezőlapok nem maradhattak el. A társaság vagy 300 darab szép kártyát írt meg és este föl akarták adni. A lapok földadását néhány tagu bizottságra bízták, amelyett Schór Lajos vezetett — a török postahivatalhoz. (Az osztrák-magyar postahivatal már nem volt nyitva.) A török postahivatalnokok nagy örömmel fogadták a rengeteg ellopható bélyeget s előzékenyen nyitottak ajtót a magyar deputációnak. Azonban nagyot néztek, amikor Schór Lajos (aki ismerte már a török államhivatalnok kezének járását), így szólt:

— Nem akarjuk fásasztani az urakat ezzel a sok levelezőlappal. Sziveskedjenek ideadni a bélyegzőt, majd lebélyegezzük magunk is.

A hivatalnokok savanyu arccal fogadták el az előzékeny ajánlatot és átadták a stambilozókat Schóréknak, akik aztán úgy átbélyegezték a postajegyeket, hogy azok ellopására már nem is gondolhattak a postások.

— Házasságkötés. Kaupert István ma kötött házasságot Csont Máriaival.



— **Gazdag kékék.** A felette kritikus időre való tekintettel a hatóságok éber figyelemmel kísérik különösen az idegeneket és mint ismeretes, a temesvári kir. ügyészség fogházában négy szerb embert őriznek, akik gyacusak voltak a rendőrség közgeinek. A temesvári törvényszéki fogházban őrizet alatt levő szerbek kihallgatását ma is folytatta Fehér Antal központi vizsgálóbíró és azok egyelőre továbbra is őrizetben maradnak. Érdekes körülmény, hogy ezeknél az embereknél nem kevesebb, mint huszonhatezer korona készpénz volt. Hogy ezt a tekintélyes összeget mi célból horaták maguknál, azt csak ők tudják. A központi vizsgálóbíró a huszonhatezer koronát ma délelőtt a temesvári kir. adóhivatalnál letétbe helyezte.

— **Öngyilkos aradi katona.** Ma reggel háromnegyed nyolc órakor a sporttelep mellett haladt el a Ferenc téri polgáriiskolának egyik tanulója, aki észrevette, hogy az egyik akácfa alatt álló ember lóg. A gyermek attól tartva, hogy elkésik az iskolából, nem szólt senkinek és csak mikor már beérkezett az intézetbe, mondotta el osztálytársainak, hogy mit látott. Ezek azonnal értesítették az igazgatót, aki a rendőrségre telefonált, ahonnan *Szepekowszky* Teofil ügyeletes rendőrhadnagy ment ki a helyszínre és megállapította, hogy az akasztott ember honvédkatona. Értesítette a honvédlaktanya ügyeletes tisztjét és az onnan kiment katonai hatóság megállapította, hogy a hullában *Rutkai* Rezsőt, a kilencedik század honvédjét ismerték fel. A holttestet beszállították a katonai kórházba boncolás céljából. Az öngyilkosság okát nem lehetett megállapítani. *Telbisz* Béni százados véleménye szerint, az intelligens katona, aki a polgári életben mechanikus, tragikus tettét valószínűleg pillanatnyi elmezavarásban követhette el, mert sorsával mindig meg volt elégedve, feljebbvalói is szerették és egyáltalában semmitéle olyan körülmény nem volt életében, ami az öngyilkosság elkövetésére készíthette volna. A hatóság értesítette a szülőket fiuk szomorú haláláról.

— **Gyilkos merénylet a londoni rendőrfőnök ellen.** Londonból jelentik: *Henry* Edward, londoni rendőrfőnök ellen az este gyilkos merényletet követett el egy fiatal ember. A rendőrfőnök a lakása előtt megállt automobilból szállott ki, mikor egy igen jól öltözött fiatal ember lépett elé és háromszor rálőtt revolveréből. Két golyó célt tévesztett, a harmadik *Henry* lágyékába fúródott és valószínűleg halálos sérülést okozott. A sofőr leugrott a gépről és letépette a merényletet. A főnök kíséretében volt két detektív letartóztatta a fiatal embert, aki csak annyit mondott, hogy angol, de minden egyéb vallomást megtagadott.

— **Letartóztatott tolvajok.** A marosvásárhelyi ügyészség megkeresésére az aradi rendőrség ma letartóztatta *Kolbasz* János foglalkozás nélküli napszámost, akiről megállapították, hogy Aradon is követett el lopásokat *Kis Tamás* foglalkozás nélküli napszámostal együtt. A nyáron egy részeg parasztot kiszébeztek, majd pedig több betörést követtek el. Át szállították Marosvásárhelyre.

— **Különös vasuti baleset.** *Debreceenből* jelentik: *Tóth* Lajos iparos tegnap este a Vargakertben lévő lakására igyekezett. Ez útjában a vasúti vágányokon kellett keresztülmehetnie. Midőn a sínekhez ért, megállt, hogy bevárja, amíg egy vonat elhalad előtte. Amikor a mozdony hozzája ért, a mozdonyvezető kezében tűz csillant fel, majd *Toth* fején egy erős ütest érzett és összerogyott. A vonat tovább robogott. *Tóth* órákig feküdt eszméletlenül, míg egy vasuti ő ráatalált. A vizsgálat megindult. *Toth*nak olyan a sérülése, mint a főbelöttek volna, de a golyó helyét nem találja. Valószínű, hogy a mozdonyról valami súlyosabb tárgyat dobtak le és az érte *Toth* fejét. *Toth* állapota oly súlyos, hogy kihallgatni sem lehetett.

— **Japán disztárgyak lakkaszták,** kávé és tea-készletek *Kotányi* János paprika lerakásában *Robitzek* Józsefnél *József főherceget* 3.

— **29-ik államsorsjáték katonai jótékonycélokra.** A csász. és kir. lottóigazgatóság Wienben közös katonai jótékonycélokra rendezett 29-ik sorsjáték huzását december 19 én tartják meg. A játékterv sok és rendkívül kedvező nyeresemény esélyeket nyújt, tartalmaz 21.146 nyereseményt, melyek mind készpénzben fizetnek ki. Főnyeresemények 200,000 kor., 50,000 kor., 30,000 kor. és 20,000 koronával. Sorsjegyek a 4 koronáért kaphatók dohánytözsdekben, váltóüzletekben, adó-, posta- és vasuti hivatalokban stb.

— **Adományok.** A nők otthonára a következők voltak szivesek adakozni: Szécsenhei Széchenyi Kázmérné egy szent képet, egy feszületet, Hegedűs Gyuláné egy kis tálcát seprűvel, Szalay Antalné egy zsák lisztet és két kosár hagymát, özv. Tagányi Istvánné egy zsák burgonyát. Mindezekért halás köszönetet mond az elnökség.

— **Papirfeldolgozó vállalat** *Ingusz* I. és *Fia* Arad (vár) cs. és kir. katonai fegyház a géperőre berendezett nagybani kalap-, csomagoló-, koszoru és cukorka-dobozok gyártását megkezdte. Kérjük előforduló szükségletnél ajánlataikat kérni.

— **Kevés fűtő-anyag szükséges a „Cora”** folytonégő kályhák használatánál. Ugy ez, mint másfajta jóminőségű kályhák és tűzhegyek olcsó árért kaphatók *Póhm* János vaskereskedésében Szabadság tér. 6571

— **A legmegbízhatóbbak a Messenger-boyok.** Telefon 816.

## TANÜGY.

(-) **Kifiltott tankönyv.** A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter *Tudurescu* Juon lippai tanító szerkesztésében 1901-ben Aradon *Leopold* Réthy és fia nyomdájában készült és a „Román Akadémia által felülbírált és iskolai használatra elfogadott” *Serierea si cetirea practica (Gyakorlati irva olvasás)* Trepta I. II. fali olvasókönyveket, mivel az 1907. évi XXVII. t. c. 17. § a értelmében használható taneszközökhöz kötött feltételeknek nem felelnek meg és mivel ellentétben állnak a helységnevek alkalmazásáról szóló 1898. évi IV. t. c. 5. §-ában előírt követelményekkel, az összes hazai elemi iskolák használatából kizárták.

## TARKASÁGOK.

(Csak udvariasan.) Egy kis zsurnistória. Nem tud udvarias fiatal ember került egy szép aradi leány mellé. A kisasszony leejtette asztalkendőjét. A fiatal ember természetesen azonnal felvette.

Két perc múlva az asztalkendő megint a földre kerül. A fiatalember meg sem mozdul. A leány barátságosan, de követelőzőleg rámosolyog s a fiatalember egy perc múlva újra lehajol. De fáradsága hiábavaló volt: az asztalkendő a szép szomszédnő megint leejtette. A fiatalember megunta a dolgot s most már kifakadt:

— Nem volna kérem egyszerűbb — mondotta a leányhoz fordulva — ha mindjárt az asztal alá ülnek s onnant adogatnám fel a kendőt?

(A rendjeles képviselő.) A legutóbbi budapesti széksur alkalmával történt. A felség a cerclén egyik képviselőhöz fordult:

— Ön ugyebár legutóbb kapta meg *Ferenc* József rendemet?

— Igen felség! — felelte a képviselő.

— És miért nem viseli? — kérdezte tovább a felség, akinak feltűnt az ordó hiánya.

A képviselő, aki csak abban a pillanatban vette észre, hogy a rendjelet elfelejtette feltűzni, nagy zavarba jött. Egy pillanatnyi kínos csend után felelte:

— A rendjelet felség, csak... csak... egészen különös alkalommal szoktam hordani.

(Miért zavarták ki *Mojceszkovicst*?) Az egyik aradi kávéházban, amelyben rendszerint föltett kalapban szoktak kávézni a vendégek, ma nagy zavargás volt. A vendégek ugyanis kiverték *Mojceszkovicst* urat, a javithatatlan szóvicc-gyárost, aki nem mondott még annyi szóviccet, amennyi pofonban volt része gyógyíthatlan élcbetegsége miatt.

Természetesen a háborúról volt szó, amely most dobogásba hozza az összes sziveket.

— Nem lesz háboru, — mondja *Vattian* ur. — Én ma a várban voltam és beszéltem egy öreg őrmesterrel, az pedig csak tudja. Annak az egyik fia kadét.

— Na jó, hát nem lesz háboru — szól *Schleswig*holstein — de akkor minek a fenének hívják be a fiainkat?

— Azért, — mondja *Vattian* — hogy megakadályozzuk azt, hogy Oroszország oroszva támadjon meg bennünket.

És ekkor kezdődött meg *Mojceszkovicst* ur szerepe és ekkor történt meg *Mojceszkovicst* kidobása.

— Oroszország? — szól a szóvicc-generális, — Oroszország nem támadhat meg bennünket oroszva, legfeljebb — oroszva.

## SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Egy előfizető. Természetesen sajtóhiba, a nyomdászai felületesség ellen nem lehet eléggé védekezni.

J. Lehetetlen.

Budapest. (F. J. E.) Az ön által említett uraknak már néhány nappal ezelőtt irtunk.

### AZ ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— — — — 151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— — 151
Nyomda	— — — — 151

## KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— **A közös bank főtanácsának ülése.** *Bécsből* jelentik: Az Osztrák és Magyar Bank főtanácsa *Popovics* Sándor bankkormányzó elnöklésével ma délelőtt ülést tartott, amelyen több folyó ügyet intéztek el. Ezen az ülésen egyszerűsített az alapszabályok értelmében a főtanácsnak megokolva tudomására hozták a végrehajtó bizottságnak határozatát, mely szerint e hónap 15 től kezdve a bankkamatlábát főemélték. A főtanács ezt a határozatot tudomásul vette. Ezután *Pranger* udvari tanácsos, vezértitkár előterjesztette jelentését az üzleti eredményről és a pénzügyviszonyokról. E jelentésből kiemelhető, hogy a bankjegyforgalom csökkenése az idén lassabban történik, mint más években, miután a politikai nyugtalanság következtében nagy pénzkészleteket kell készletben tartani, illetőleg a közönség nagy pénzkészleteket tart vissza. A legutóbbi időben a devizapiac fokozott igények mutatkoztak, melyeket az Osztrák és Magyar Bank készséggel elégitett ki. Az aranykiözlés az utolsó két hétben mintegy 17 millió koronára rugott; és számíthatunk rá, hogy a politikai megnyugvás beálltával a pénzügyi viszonyok ismét normális viszonyok fognak bekövetkezni.

— A pénzügyek új adózása. A jövő év első napján életbelépő új adótörvények a pénzügyeket új helyzet elé állítják. Mint a többi adózók, úgy a pénzügyek is a legnagyobb bizonytalanság előtt állnak. Az előleges tájékoztató és az eshetőségekkel szemben való védekezés végett az aradi kereskedelmi és iparkamara módot kíván nyújtani az aradi pénzügyeknek mindszoknak a változásoknak a megismerésére, amelyek a pénzügyi adózás terén a jövő évtől kezdve bekövetkeznek. E célból a kamara kérelmére Berényi Pál dr. a Magyarországi Pénzügyek Országos Szövetségének igazgatója, a pénzügyi adózás egyik legalsposabb ismerője december 1-én, vasárnap délelőtt 11 órakor a kamarai székben nagy ülésformában előadást fog tartani az új pénzügyi adózásról. Az előadás, amely iránt az érdekeltek körében már is nagy az érdeklődés, a kamara vendégeket szívesen lát.

### Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távírási tudósítás.

Budapest, november 28.

#### Készárú.

Amerika 1/2 olcsóbb. Kínát, vételekét gyenge 15 ezer mm. változatlan.

#### Határidő.

	Dél	2 óra
	sárlat	sárlat
Buza 1913. áprilisi	11.99—12.00	12.01—12.02
Ross 1913. áprilisi	10.51—10.52	10.53—10.54
Tengeri 1913. májusi	7.76—7.77	7.78—7.79
Zab 1913. áprilisi	11.12—11.13	11.14—11.15
As árak	50 kilónként számítva.	

### Budapesti értéktőzsde (nov. 28.)

Magyar hitel	782.—
Osztrák hitel	602.—
4% koronajáradék	84.45
Osztr.-magy.-államvasuti	669.—
Jelzálogbank	418.50
Lezámitolóbank	503.—
Hasai Bank	281.—
Magyar Bank	533.—
Keresk. Bank	3680.—
Rimamurányi	692.—
Balgótarjáni	697.—
Köszti Vasut	666.75
Városi Villamos	369.—

### Bécsi értéktőzsde (nov. 28.)

Osztrák hitel	625.—
Magyar hitel	783.—
Osztrák-magyar államv.	672.50
Déli vasut	100.75

A Temesvári Lloydársulat terménycarnokának hivatalos árjegyzése. (Árak 100 kilogrammonként korona értékben.) 912. nov. 28. Buza 75 kilogrammos 20.80—20.70, 76 kilogrammos 20.80—21.00, 77 kilogrammos 21.90—22.00, 78 kilogrammos 21.00—21.10. Rozs (prima) 18.90—18.95 (közép) 18.40—18.50. Arpa (fehér) 20.20—20.30, (takarmány) 18.60—18.70, Zab (prima) 20.45—20.55, (közép) 19.85—19.75. Tengeri régi, (magyar) 19.90—20.00, új 11.40—11.50, (román) régi 19.90—20.00, új 11.40—11.50. Burgonya 100 kgr. (fehér) 5.60—5.70, (rózsza) 6.30—6.40.

Felölts szerkesztő:

Bolgár Lajos.

## URÁNIA

Mozgófénykép színház.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Ma pénteken, 1912. november 29-én:

1. A fürdő királynéja. Humoros. — 2. Az Eifel-torony. Látkép. — 3. Legújabb események a Balkán háborúról. — 4. Minden ragad. Kacagató. — 5. Cirkész grófnő. Nagy erkölcsdráma Három felvonásban.

Előadások délután 1/2 órától kezdve esti fél 12 óráig. A hölgyek kéretnek a nézőtérre kalap nélkül megjelenni. — Minden előadásban katonazenekar játszik. Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fill., IV. hely 40 fill., V. hely 20 fillér.

## NEMZETI SZÍNHÁZ.

Péntek, 1912. november hó 29-én:

C) Bérlet.

C) Bérlet.

### Erős láncok.

Vigjáték 3 felvonásban. Irtz Salten Félix. Fordította Heltai Jenő. Rendező Dr. Beregi Sándor.

#### SZEMÉLYEK:

Uralkodó	Várnai	Wartenberg	Fáskerty
Hercegnő	Novák Irén	Benkenstein	Nagy Dani
György	Hajdutska	Zogelmann	Harma h. J.
Marnits	Delli Lajos	Betti	Laazi Ktel

Kezdete este 1/2 órakor.

## APOLLO SZÍNHÁZ

az Andrassy-téri új Lloyd-palotában.

Uránia Magyar Tudományos Színház aradi szinapadi

Ma pénteken, 1912. november 29-én:

1. Halászat a tengeren. Természetutáni felvétel. — 2. Petronella megnyeri a nagy díjat. Humoros. — 3. Dinamit halál. [Bűnügyi dráma 3 felvonásban. — 4. Az új óra. Kacagató.

Az előadások kezdete délután 1/2 órától folytatódóan 11-ig tartanak. — Helyárak: Páholy, ülésenként 1 kor., zártszék 1 kor., I-es hely 80 fillér, II-ik hely 60 fillér, III-ik hely 40 fillér, IV-ik hely 20 fill., — Gyermek a IV. hely kivételével a felét fizetik. Műsort ingyen kapni a jegyzedőknél. — Saját zenekar. — Ruhatár. — Buffet.

## NYILTTÉR.\*

### Könnyen fogzanak a gyermekek.

Számos anya gondokkal eltelve várja kedvencének fogzási idejét, különösen, ha a kis gyermek teste nem bír megfelelő ellenállóképességgel. Ennek emelésére nincs jobb szer a Scott féle Emulsiónál, amint ezt az anyák ezrei bizonyítják. A Scott féle Emulsió használata gyakran már aránylag rövid idő alatt kedvező fordulatot eredményez, a gyermek frisebb lesz és minden nehézség nélkül megy keresztül a fogzási időn. A gyermekek gyakran annyira szeretik a

## SCOTT féle Emulsiót

hogy a Scott féle üveget örömradiállal fogadják és így az ezen kitűnő gyermek-erősítő szerrel folytatott kúra öröm az anyának és a gyermekek egyaránt. De csak a SCOTT féle Emulsió, más nem.

Egy eredeti üveg ára 2 korona 50 fillér. Minden gyógyszerárban kapható. Ha ezen lapra hivatkozva 50 fillér értékű bélyeget küld Scott és Bowne G.m.b.H. címére Wien, VII, akkor egy gyógyszerár utján próbadagot küldünk.



TEA  
RUM

6891

ATLANTIKA

ARAD,  
Andrassy-tér 20.

# GYÖRGY MENYHÉRT ÉS TÁRSA

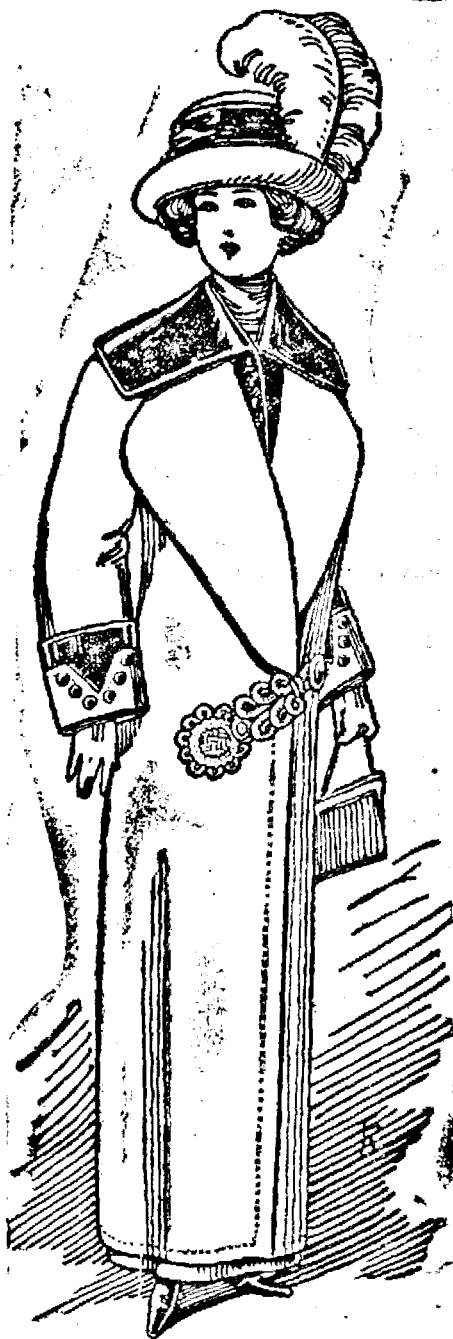
női felöltők áruháza

Arad, Andrassy-tér 8.

A Minorita-templom bejáratával szemben.

TEL:  
855.

SZABOTT  
ÁR



## Ujdonságok:

Angol felöltők  
Plüsch kabátok  
Posztó köpenyegek  
Szörme kabátok  
Színházi köpenyegek  
Leányka és  
Gyermek kabátokban  
Szörme garnitúrák nagy választékban

Legújabb divattudósítónkat készséggel küldjük.

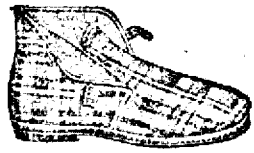
**Nyilttér.**

**Dr. Králitz Lajos**  
és  
**Dr. Lukácsy Lipót**  
Ügyvédek irodája  
Salacz utca 6. sz. alá, I. em.,  
helyezettett át. 7684

Orlasi választék  
téli női és férfi ci-  
pőkben, meglepő  
olcsó árakban.

2041

Kapható



**Kutányi J.**  
ARAD, Vörösmarty-u. 1.  
Telefon 885.

**Erődús, teljes**

fűszeres íz, szép, tetszetős színt és olcsó-  
ságot a használatban: ezen tulajdonsá-  
gokat egyesíti teljes mértékben a „Valódi”  
Franck: a Kassa-i gyárból s azért használja  
annyi sok ezer háziasszony előszeretettel.

**ÓRIÁSI**

választékot talál min-  
denfajta FÉRFI-, FIU-  
és GYERMEK-RU-  
HÁKBAN, ugyiszinte  
CIPŐ-, KALAP- és  
uri divatekkekben

**Korányinál**

a Szabadság-téren, 5441

**Tartozik ■ Követel**  
praktikus

**kézi zsebfüzet**

kapható az

Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

**Ára 20 fillér.**

**December elsején,**

**vasárnap** esti fél kilenc  
órákor tartja

**Culp**  
**Julia**

a világhírű  
énekművész

egyetlen dalestélyét a

**„Fehér Kereszt”**

nagytermében.

JEGYEK: 10, 8, 6, 4 és 2  
koronájával

**KERPEL IZSÓ**

könyvkereskedésében válthatók.

A hangverseny műsora:

- |  |  |
|--|--|
| 1. SCHUBERT:<br>Der Neugierige<br>Ungeduld<br>Pause<br>Eifersucht und Stolz<br>Der Müller u. d. Bach<br>Des Baches Wiegenlied              | 2. SCHUMANN:<br>Zu der Freude<br>Dein Bildnis<br>Waldesgespräch<br>Mondnacht<br>Frühlingsnacht |
| 3. BRAHMS:<br>Die Mainacht<br>Minnelied<br>Das Mädchen spricht<br>In Waldeseinsamkeit<br>S'ändchen (Der Mond steht)<br>O liebliche Wangen. |  |

Zongorán kíséri: DIENZL OSZKÁR.

**EREDETI**

Angol Rumok,  
angol és orosz

**TEÁK,**

Cognacok, liqueurök,  
Rum és liqueur essen-  
ciák a legjobb minő-  
ségben kaphatók ::

**TÖRÖK ANDOR**

ÉS TÁRSA 7871

:: drogeriájában ::

Arad, Andrassy-tér 20.

Egy 2 középiskolát végzett 14 éves  
**ügyes fiu**  
nyomdász-tanulónak  
**felvétetik.**

Cipő különlegességek

**Iványi Menyhért**

Aradon, Forray-utca

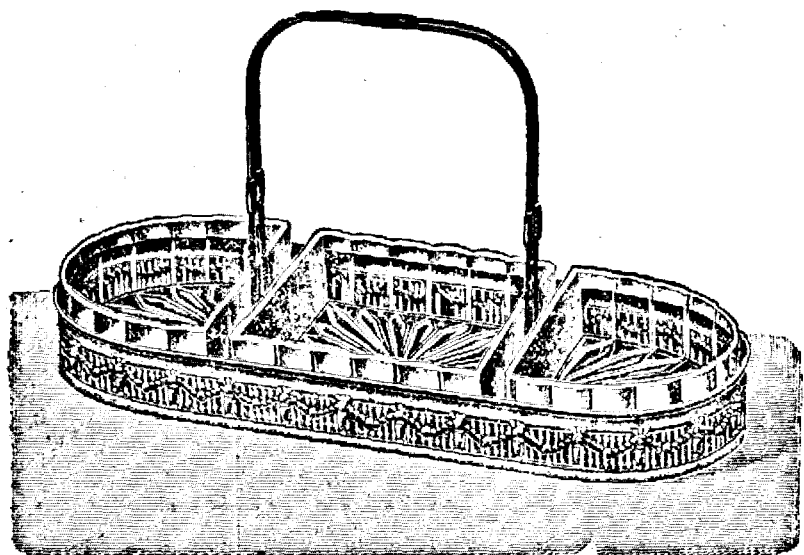
Eredeti amer. férfi vagy női  
fekete vagy barna ... .. 13 K.  
Antilop divat magas cipő ... .. 14 K.  
Eredeti angol kalapok nagy  
választék Gyukits kalap ... .. 10 K.  
Női vagy férfi sevrő cipő ... .. 9 K.

2451

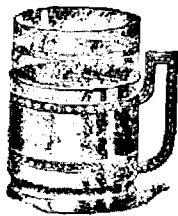
# Alkalmi eladás! Kiköltözés miatt

összes raktáron levő áruk mai naptól rendkívüli olcsó árakban lesznek elárusítva

**FISCHER MÓR üveg, porcellán, lámpa és diszműáru üzletében**  
**Aradon, Andrásy-tér 20. szám alatt.**  Képekerekből a legnagyobb választék a legjutányosabb árak mellett. **Telefon 568.**




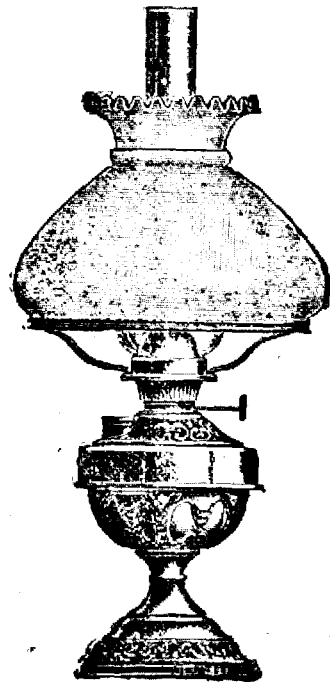
3 részes Cabaret oxidált ezüsttűstőzéssel K. 3-60.



ezüstözött oxidált teapohár K. 1-90, 6 személyes tálca hozzá ezüstözve K 3



Chinaezüst kávét, v. teacsésze üvegbetéttel, belül aranyozva, kanállal K 7- 7228



Asztali lámpa fémből 11-es felszereléssel K. 3-40.

4414—1912 tkv. sz.

## Árverési hirdetményi kivonat.

Az ujaradi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Dr. Crisán Aurél ujaradi ügyvéd által képviselt Kriszta Sámuel székesúti lakos végrehajtónak, Gerbács Gruja székesúti lakos végrehajtást szenvedett elleni 440 korona tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében az ujaradi kir. járásbíró területén levő a székesúti 984 számú tkv.-ben A. I. 1. sorosz. 76—77/b. hrsz. Gerbács Gruja nevében álló ingatlan 842 korona kikiáltási árban Székesúti községben 1913. évi február hó 12. napján délelőtt 9 órakor bírói végrehajtási árverésen el fog adatni.

Az árverési feltételek ezen telekkönyvi hatóságnál és Székesúti község elöljáróságánál tekinthetők meg.

Ujaradon, a kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóságnál, 1912. évi november hó 20. napján.

Kov. csics, s. k.  
 kir. járásbíró,

7666

## Félaru vasútjegy

váltására jogosító arcképes évi igazolványok kiállítása, illetve érvényesítése az 1913. évre.

Az állami alkalmazottak és törvényhatósági tisztviselők, továbbá a községi és körjegyzők, a rendezett tanácsú városok tisztviselői, a nem állami tanszemélyzet, valamint az állami és törvényhatósági nyugdíjasok részére kiállított azok a félaru vasútjegy váltására jogosító arcképes évi igazolványok, melyeknek érvénytartama csak az 1914. év végével jár le, a jövő 1913. évre leendő érvényesítés végett a m. kir. államvasutak igazgatóságához (Budapest, Andrásy-ut 73—75. sz.) már beküldhetők, legkésőbb azonban december hó 31-ig okvetlenül beküldendők.

Azok az igazolványok, melyeknek érvénytartama 1912. évi december hó végével megszűnik, birtokosaik által a lejáratig megtartandók, helyettük azonban az 1913. évre, személyenként egy-egy

fénykép beküldésével ugyancsak legkésőbb folyó évi december hó végéig új igazolványok kiállítása kérelmezendő.

Azoknak, akiknek a folyó évben arcképes évi igazolványuk nem volt, de illet a jövő 1913. évre szerezni kívánnak, az igazolvány kiállításáról szintén a fent jelzett határidőn belül kell kérelmezniük.

Különösen figyelmeztetjük az érdekelteket, hogy az igazolványok érvényesítéséért és az új kiállításáért járó 2 korona kezelési illeték m. kir. postabélyegekből rovándó le. A postabélyegeket a betérjesztendő kérvényre, vagy névjegyzékre felragasztandók. Készpénz, vagy okmánybélyeg kezelési illeték fejében el nem fogadtatik. A kérvények és hivatalok részéről betérjesztendő névjegyzékek az előírt záradékkal és a hivatali pecséttel látandók el. Az érdekelteket hivatalok részéről ugy az érvényesítendő igazolványokról, mint a kiállítandó új igazolványokhoz szükséges fényképekről külön külön jegyzék készitendő.

Ez alkalommal a nyugdíjasokat arra is figyelmeztetjük, hogy kérvényeiken a lakóhelyükre illetékes közigazgatási hatóság által igazoltatni kötelesek, hogy semmiféle díjazott tisztséget, vagy fizetéssel járó hivatali nem viselnek.

A m. kir. államvasutak igazgatósága

Dr. Kiss

V. 1311/1. 1912. sz. sz.

## Árverési hirdetmény.

Az aradi kir. járásbírósnak fenti sz. végzése következtében Rosenblüh H. és társa cég aradi lakos javára, elleni 202 korona 70 fillér tőkekövetelés, ennek 1912. évi április hó 19. napjától járó 5% kamatai és eddig 103 korona 60 fillérben megállapított költségek erejéig lefoglalt 750 koronára becsült tutorok Aradon, Varjassy József-utca 20 számú házban 1912. év nov. hó 29-ik napjának d. u. 4 órakor nyilvános árverésen leg többet ígérő vevőnek el fognak adatni.

Arad, 1912. évi nov. hó 14-én.

Najmányi Béla,  
 bírósági végrehajtó.

7670

777—912. gsz.

## Versenytergályalási hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke az aradi kulturpalotában szükséges villanyosvilágító testek szállítása iránt f. év december hó 2-án d. e. 10 órakor zárt írásbeli versenytergályalást tart.

1. A versenytergályaláson minden hazai iparos részt vehet, ki ipar gyakorlására engedélyvel bír. Azon pályázók, kik a szóban levő munkát teljesítésére hatósági engedélyvel nem bírnak, kötelesek ajánlatukban ily képesítéssel bíró megbízottat megnevezni és képesítését okmányilag igazolni. Azon ajánlattevők, kik Arad szab. kir. város községével üzleti összeköttetésben nem állottak, tartoznak megbízhatóságukat azon kereskedelmi és iparkamara bizonyítványával igazolni, melyhez vállalatuk telepe tartozik.

2. Az ajánlatok pecséttel lezárt borítékban, 1 koronás bélyeggel ellátva a fenti nap d. e. 10 órájáig nyújtandók be. Az elkészített vagy szabálytalan ajánlatokat nem vesszük figyelembe.

3. Az ajánlatok a városi mérnöki hivatalban 2 koronáért kaphatók, mintán az egységárak és végösszegek pontos leírása és a végeredmények számokkal és szavakkal való pontos feltüntetésével adandók be.

Az ajánlatok kizárólag a városi mérnöki hivatalban megtekinthető munkákra nyújthatók be.

4. Az ajánlatokhoz 5% bánatpénznek a városi pénztárba való letétele igazoló nyugta csatolandó.

5. A munkához kizárólag hazai anyag használható és honi munkások alkalmazhatók. Ez irányban vállalkozó a városi mérnöki hivatal közvegi ellenőrzésének veti magát alá.

6. A munkát elnyerő vállalkozó tartozik az 5% bánatpénzt 10% biztosítékra kiegészíteni.

7. Fentartjuk azon jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közül az ajánlott árakra ekintett nélkül szabadon válasszunk.

8. Ajánlattevők ajánlatukkal a végleges döntésig kötelezettségben maradnak.

9. Ha vállalkozó a munka feltételeknek részben, vagy egészben elegendet nem tenne, jogunk van őt a vállalatától minden további beavatkozás nélkül elmozdítani és a munkát kárára és veszélyére másnak kiadni.

10. Amennyiben többen együttesen tesznek ajánlatot, már az ajánlatban megnevezendő azon egyén, a ki a munkálatokat vezetni fogja társai nevében a munkálatokra vonatkozó rendeleteket és utasításokat átveszi s a folyósított járandóságokat felveheti. Nyilatkozatban kitéendő az is, hogy az ajánlat tekintetében az ajánlattevők egyetemlegesen felelősek.

11. Az ajánlatban világosan és határozottan kitéendő, hogy ajánlattevő a feltételeket ismeri és elfogadja.

12. A versenytergályalás a fent jelölt napon és időpontban az ajánlatok felbontásával veszi kezdetét. Az ajánlatok felbontásánál az ajánlattevők, vagy igazolt képviselői jelen lehetnek.

13. Az ajánlatok felett Arad szab. kir. város törvényhatósági bizottsága dönt.

14. Táviratilag beadott ajánlatokat figyelembe nem vesszük.

Arad, 1912. évi november hó 11-én. **A gazdasági szék.**

# Használt ólom

megvételre kerestetik.

Ha finom  
Teát, Rumot  
óhajt forduljon  
Vojtek és Weisz-céghez  
Aradon.

Teák.		Rumok.	
	Kor.		Kor.
1 csom. igen fin. keverék	— 50	1/2 lit. úv. „Hungaria“	1.10
1 „ „ „ „	1.—	1 „ „ „	2.20
1 „ „ „ „	2.—	1 „ „ „ Jamaica I.	1.80
1 „ fin. keverék 1/2 kiló	2.50	1 „ „ „ II.	2.60
1 „ „ törmelék	— .40	1 „ „ „ I.	1.80
1 „ „ „	— .80	1 „ „ „ I.	3.60
1 „ „ „ kiló	7.—	1/2 „ „ „ fortior.	2.70
1 „ Popoff-féle 4 sz.	7.—	1 „ „ „	5.40
1 „ „ „ 6 „	5.50	1/2 „ „ „ antiqu.	3.70
1 „ „ „ 8 „	4.50	1 „ „ „	7.40

Postai megrendelések naponta pontosan eszközöltenek.

Legfájdalmasabb  
tyúkszemétől

is 3 nap alatt mindenki megszabadul a Hajós-féle „ANAGALLIN” használatával. Kezelése igen egyszerű, nem piszkít, nem ragadós. A beszerzésnél vigyázni kell az „ANAGALLIN” szóra.

Ara használati utasítással együtt 70 fill.

**Poloskák** kiirtása a legsikeresebben és teljesen csak a „Phencisav”-val eszközölhető. A butorokat nem rontja, még a petéit is kiirtja.

Ara egy üvegnek 70 fillér.

Legjobb fekete **Hajfestő** a „MELOGEN”. Egy pár perc alatt bármely hajat vagy bajuszt a legszebb állandó fekete színre lehet festeni anélkül, hogy a színt le lehetne mosni. Ara 2 koron.

Legjobb, legmegbízhatóbb amerikai gummi óvszer ma már csak egyedül a „NITER” 6 db. egy eredeti fémdobozban 2 kor.

Fenti szerek kaphatók az egyedül kizárólagos gyártójában ARAD, Andrásy-tér 22. sz. a megközelítő árakban.

**Hajós Arpád**

Értesítés!

A n. é. közönség szives tudomására adom, hogy a

Forray-utcában levő mészáros- és hentes üzletemben

a mai naptól kezdve az alatti előnyáért lehet a legjobb minőségű husokat venni és pedig:

- I-ső rendű hizott marha-hus eleje kg.-monként 1 K 44
- Leves husok: hátulja 1 K 60
- Pecsénye husok kg. ja 1 K 76
- Gulyás hus 1 K 52
- Sertés hus: karaj kg. 1 K 92
- Sertés hus más részekből kg.-monként 1 K 76
- Fiatall borju hus eleje kg. 1 K 92
- Fiatall borju hus hátulja 1 kg. 2 K 40
- Szalonna és zsír kg. 1 K 76

Szives pártfogást kér

7488 FARKAS GYÖRGY.

Alkalmi vétel és eladások

Ékszerárnyakban

arany és ezüstneműkben, Arad legnagyobb óra- és ékszerárnyak

Deutsch Izidor

Óras és ékszerész

Welter-lános-utca, Minorita-palota

Zálogédulatok

arany és ezüstneműk, gyémánt és briliáns tárgyak a legmagasabb árban megvételnek vagy más tárgyra átcsereztetnek.

Telefon 428.

Telefon 438.

Parmetezőjavítások elfogadtatnak.

M. kir. szabadalmazott

Borszivattyuk

és hozzá való legjobb minőségű gummicsővek legolcsóbb gyári áron. A szivattyu-hengerből a bor utolsó cseppig kifolyik, a szőlőmagvak, héjak és egyéb tisztatlanságok azonnal továbbittatnak, ezáltal a szivattyu nem romlik, és a bort nem ronthatja, a gépezet jó működéséért 3 évi jótállás, ingyen javítás.

Tüzi fecskendők

golyó szelepekkel. 1701

Községeknek legalkalmasabb, mert tagadok és sáros víz használatánál sem tagadják meg a szőlőmagvak — a gép jó működéséért 3 évi jótállás (ingyen javítás) hozzá való országos egységű csavarok

és a legjobb minőségű, belül gummirozott kendercsővek a legolcsóbb árban.

Kutak

a hozzávaló csővekkel olcsóbbak és jobbak, mint bármely helyi vagy külföldi gyárban.

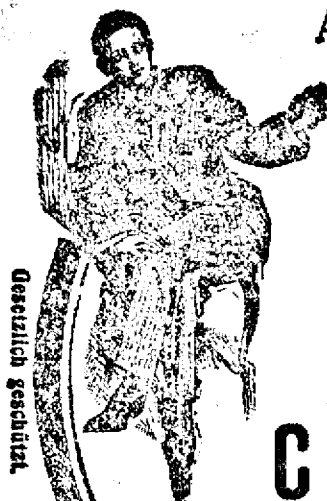
HÖNIG OTTÓ

m. kir. szabadalmazott tüzi fecskendő- és szivattyukészítő.

Arad, Rákóczi-u. 27. sz.

THE VERA

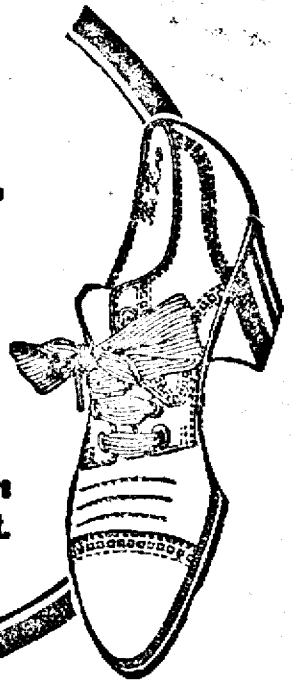
American Shoe



A jelenkor legtökéletesebb, legkényelmesebb, és legtartósabb amerikai

cipője

frak, hölgyek és gyermekek részére Kérjen képes árjegyzéket.



Made by Rice & Hutchins Boston, Mass. U.S.A.

Egyedüli raktár:

Buchsbaum és Társa Arad.

Telefon 442.

1561

Telefon 442.

# URÁNIA

1912. évi november 29. 30., december 1-én, péntek, szombat, vasárnap.

## CIRKUSZ-GRÓFNŐ

Nagy artista dráma 3 felvonásban. Irta: Dörmann Félix.

Legujabb események

### A BALKÁN

7141

## HÁBORURÓL.

### NORDISK FÉLVETEL.

#### A kép tartalma:

- |   |  |
|---|--|
| <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Péter király bevonulása Üskybe.</li> <li>2. Péter király elutazása az ó szerb templomból,</li> <li>3. Üskyb panorámája Murad Moscheéből nézve.</li> <li>4. A Mohamedán temető.</li> <li>5. A szerbiai harmadik adtest Üskyben keresztül az Adriai ten-</li> </ol> | <ol style="list-style-type: none"> <li>gerpart mellett fekvő Durazzóba vonul.</li> <li>6. Train-kocsik lisztet szállítanak a táborozó hadseregnél.</li> <li>7. Táborozás Üskyb körül.</li> <li>8. Üskyb várából nézve a Murad Moschee és a Konak.</li> </ol> |
|---|--|

## Nyomtatványok

izléses és csinos kivitelben készülnek

Az Aradi nyomda r.-t. nyomdájában

Nem vonatkozik minden... apró hirdetések...

Kiadóhivatal: József 122-ot st. Kiadóhivatali telefont: 1981. sz. Szerkesztőfélg: 357. sz.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Apró hirdetések... kiadóhivatalban... mindenkor közzéad...

Ajánlatokhoz,

melyeket valamely jelige alatti küldenek a kiadóhivatalba...

LEVELEZÉS.

Szép fogakat

szépségnél kell. Legajánlatosabb Vojtek és Weisz Dentolin fegyveremje. 1-5251

M. donna

arcu, komoly nőnek keresem az ismeretségét. Leveleket „Mesebeli szépség” jelige alatt a kiadóba kérek. 7759

Gummi cikkek

legfinomabb minőségben Vojtek és Weisznál. 1-5251

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Valódi Kölni vizek

ruha, haj, fog, és parketta kefék, ugyancsak francia gumi különlegesek kaphatók jól és olcsón Róna Jenő cégnél, Andrássy tér 18. sz. Telefon 288. sz. 3291

Háztulajdonosoknak

mélkülözhetetlen lakói nyilvántartására egy házbérfőkönyv és lakbérfőkönyvecske, melyek Pichler Sándor könyv és papirkereskedésében kaphatók. Szabadság-tér 1. Telefon 308. 5811

Használt,

jókarban lévő ebédlő-butor eladó. Apponyi Albert-ut 8., földszint 2. 7657

Egy 36-40

tényleges löerejű, a Magyar államvasuti gépgyárban 1906. évben készült 8 légkörnyomással dolgozó, teljesen jókarban lévő locomobil, üzemi nagyobbítás folytán eladó, december végéig üzemben megtekinthető. Felvilágosítást nyújt a tulajdonos, Kemény Manó Aradon. 7655

ALKALMAZÁST KERES.

Egy ügyes, fiatal,

nős, katonaviselt ember ajánlkozik tisztii kocsisnak, vagy lovásznak, erdőőrnek, vagy fátelphoz csósznek. Kétféle nyelven beszél; írni, olvasni csak magyarul tud. Cim: Arad, Széll-utca 2/b. szám alatt. 7687

Egy tisztességes,

nős férfi bolti szolgái állást keres. Cim a kiadóban. 7689

ALKALMAZÁST NYER.

Fiatal

fűszer kereskedőségéd azonnali belépésre kerestetik. Vas. fogy. szövetkezet. 7638

Egy 2 köcsépliskolát

végzett, 14 évet betöltött ügyes fiu nyomdász-tanulónak felvétetik.

KIADÓ LAKÁS.

Karolina-u. 8. sz.

alatt 4 szobás lakás azonnal kiadó. Bővebbet ugyanott. 7256

Négyszobás lakás

összes mellékhelyiségekkel és 2 butorozott szoba fürdőszobával azonnal kiadó Luther-tér 1. sz. 7611

Egy utcai

butorozott szoba előszobával, fürdőszoba használatl Batthyány-utca 81. szám, Fischer Eliz-palota mellett kiadó. 7672

804-1912. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke 90 darab fekete bárány bőrrrel bélelt köpeny és 191 darab köpeny posztóval bélelt fekete báránybőr gallér szállítására folyó évi december hó 2-án d. e. 1/2 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási ár: egy bundára 90 korona, egy gallérra 6 korona. A bunda szövete a jelenleg használt rendőr köpenyeknek megfelelőnek kell hogy legyen.

Bánatpenzül leteendő a kikiáltási ár 10 százaléka készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban.

Erzsébet királyné-körut Ia.

elegáns, különbejáratu, földszintes butorozott szoba előszobával azonnal kiadó. Bővebbet Krausz Paulin könyvüzletében. 7673

Elegáns 2 szobás

garzon lakás szépen butorozva, vilanyvilágítás, gázfűtés és vízvezetékekkel Batthyány-utca 32. alatt kiadó. 7647

Kopott parket

tükrölényes lesz, ha azt Vojtek és Weisz parket-pastájával dörzsölli fel. 1-5251

KÜLÖNFÉLE.

A legdivatosabb

fadiszmü-árak festésre, égetésre, tarsomunkára stb. égető aparatusok. Legújabb festőminták, rézmetszetek, remek diaphaniepapir, levélpapir különlegességek. A legszébb imakönyvek nagy raktára. Krausz Paulin, színház-épület. 4541

Az árlejtésen részt venni csakis írásbeli ajánlatokkal lehet.

Az írásbeli ajánlatok lezártan, nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

A bundák 8 hét alatt szállítandók s úgy a bundák, mint a gallérok arát 1913. évben fogjuk kifizetni.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1912. évi november hó 18 án tartott üléséből.

A gazdasági szék.

Egy földszinti páholy

haláleset miatt az idény hátralevő részére átadó. Értekezhetni 575. telefonszám alatt. 7641

Ügyes kárpitos 1211

ajánlkozik a szakmába bármily kárpitos munkák pontos és kitéző elvégzésére, úgy saját műhelyében, mint házakhoz is, legolcsóbb árak mellett. Vidékre árfelemlés nélkül. Stáhl M., Thököly-tér 7. sz.

Diamant Jenő

Weitzer- és Kazinczy-utca sarkán (Polgári Iskolával szemben) épület- és díszmű bádigos munkákat legjutányosabban készít úgy helyben, mint vidéken. 8951

Taxameteres

Bér-autók Telefonszám 816

Szolgálat: reggel 6 órától 12 óráig. Garage: Deák Ferenc-utca 8. sz.

Ékszeres

és órák igen olcsón Farkas Streicher cégnél Arad, Tököly-tér 1. sz.

Diamant Ferencz

villamos világítás, telefon-csengő berendező, osillár- és izzótestek raktára 3161

Deák Ferenc-u. 7. Telefon 595. szám.

4415-1912. tkv. sz.

Árverési hirdetményi kivonat

Az ujaradi kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Dr. Crisán Aurél ujaradi ügyvéd által képviselt Markonye Vasulné Mitrits Ruzsa fülaki lakos végrehajtatónak, Markonye Vasul fülaki lakos végrehajtatást szenvedett elleni 60 korona tőkekövetelés és jár. Iránti végrehajtatási ügyében az ujaradi kir. járásbíróság területén levő a székesuti 9/9. számú tkv.-ben A. I. 1. sorsz. 838-839/b. hrsz. alatt Markonye Vaszlie neven álló ingatlan 900 korona kikiáltási árban Székesut községben 1913. évi február hó 14. napján d. e. 9 órakor bírói végrehajtatási árverésen el fog adatni.

Az árverési feltételek ezen telekkönyvi hatóságnál és Székesut község előjáróságánál tekinthetők meg.

Ujaradon, a kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóságnál, 1912. évi november hó 20. napján.

Kovacsics, S. K. kir. járásbíró.

7685

Posta-

csomag feladási

és

utalványkönyvek

egész vászonkötésben, arany címnyomással kaphatók 1 korona 50 fillérért az

Aradi Nyomda R. T. nyomdájában József főherceg-ut 22. sz.



## Brünniszövetek

úri ruhák elké. Stésére legolcsóbb gyári áron kaphatók

**ETZLER és DOSTAL** cégnél

BRÜNN. Schwedong 41. 6981

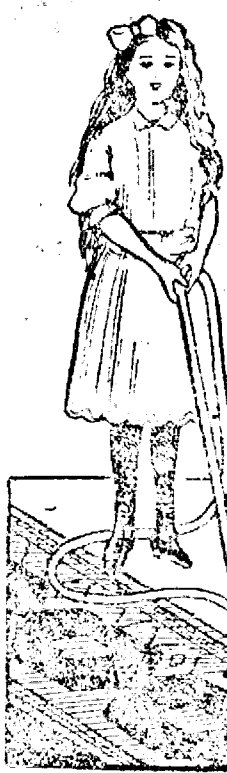
A tanítói szövetség és az állami tisztviselők egyesületének szállítója. Ha direkte a gyárból veszi a fogyasztó ezen szükségletét, sok pénzt takaríthat meg. Mindig új, modern szövetek mindenféle áron. A legkisebb méretet is küldjük.

Dun mintá válasszon megtekintésére bérmentve küldjük. 73

## Boldog karácsonyi ünnepeket!

Ezer márka értékű örömet szerez ön magának és gyermekeinek, ha az ön törvényesen védett büvészivemet megrendeli, amivel ön feltűnő és nagyszerű mutatványokat produkálhat a hosszú téli estéken, érdekes fiatal és öregnek. Csakis nálam kapható 75 fillér beküldése mellett. Bérmentve 3 darab 1 korona 50 fillér. Utánvéttel 50 fillérrel több. Bármely országban levélbélyegeket fizetésül elfogadok. Egy karácsonyfa atól sem szabad hiányoznia.

**Max Ewald,**  
áruháza Gelsenkirchen. Postaszekrény 35. Minden megrendelő, három darab törvényileg védett tréfás újévi lapot kap ingyen. 7351



# Porszívógépek,

parkettisztítók, villany főzőedények és vasalók, villanyberendezések, villanyosillárok, dynamogépek, villany-motorok

olcsón kaphatók:

**Kalmár Józsefnél**

Araden,

Salacz-utca 2. szám.

6111

## Nagymennyiségű

# maculatura

jutányosan eladó.

Intézet kereskedelmi ismeretek tanfolyamára. Vezetel Friedrich Mester, tulajdonosa Európa határán túl ismert korábban Kereskedelmi Akadémiának Leipzig. Prospektust az igazgatóság által ingyen. 6814

## Pathefonok

és Pathe-lemezek, a legújabb felvételek, kedvező fizetési feltételek mellett kapható

**Koch Dánielnél**

Arad, Deák Ferenc-utca 42. sz. a Fehér Kereszt-tel szemben. 6178

## Műhely áthelyezés!!

Cipész iparos urakat értesítem, hogy

**cipőfelsőrész**

**készítési**

**műhelyemet**

Szabadság-tér 12. szám alól

**Rákóczi-u. 7. sz. alá**

**helyeztem át.**

Elvállalok és leggyorsasban készítek minden kivételű felsőrészeket legjutányosabb szabott árak mellett.

További szives párfogást kérek

**Nagy István.**

# RADÓ GYULA

NŐI FELÖLTŐ ÁRUHÁZÁBAN

ARAD.

# ŐSZI ÉS TÉLI ÚJDONSÁGOK

TELJES VÁLASZTÉKBAN MEGÉRKEZTEK. U. M.

Angol raglanok,  
Női divat felöltők,  
Plüsch kabátok,  
Broccát felöltők,  
Szinházi kabátok,  
Angol bundák,

Szörme felöltők,  
Leánykabátok,  
Gyermekefelöltők,  
Angol kosztümök,  
Divat bluzok,  
Pongyolák, Divat aljak.

**Gyászruhák és gyászbluzok.**

**Szabott árak!**

**Telefon 238.**